



GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**privind aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea
unor acte normative**

HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

Natalia GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru, ministrul

infrastructurii și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

LEGE

cu privire la modificarea unor acte normative

nr. _____ din _____ 2021

Parlamentul adoptă legea organică.

Articol I. Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415) cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În tot textul Legii textul ”furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”, în toate formele gramaticale, se înlocuiește cu textul ”vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”.

În tot textul Legii textul ”rețelele de gazoducte în amonte”, în toate formele gramaticale, se substituie cu textul ”rețelele de gaze naturale în amonte”.

În tot textul Legii textul ”*situație excepțională pe piața gazelor naturale*”, ”*Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale*”, ”*Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale*”, în toate formele gramaticale, se înlocuiește cu textul ”*Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale*”, ”*Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale*” și ”*situație excepțională în sectorul gazelor naturale*”.

2. La articolul 1,

la alineatul (1) textul ”*inclusiv a interconexiunilor*” se substituie cu textul ”*inclusiv a capacității de interconexiune*”, iar textul ”*îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu public*” se substituie cu textul ”*stabilirea și asigurarea îndeplinirii corespunzătoare a obligațiilor de serviciu public*”;

la alineatul (2),

- după lit. d) se completează cu lit. d¹) cu următorul conținut:

” d¹) activitatea de trading;”

- lit. i) se modifică și va avea următorul cuprins:

”i) *organizarea, funcționarea și monitorizarea pieței gazelor naturale și a accesului la piața gazelor naturale, precum și asigurarea integrității și transparenței pieței gazelor naturale*”;

- la lit. k) cuvântul ”*fiabilitatea*” se înlocuiește cu cuvântul ”*siguranța*”.

3. La articolul 2,

- în definiția noțiunii de ”capacitate” textul ”contractului pentru prestarea serviciului de transport sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare” se substituie cu textul ”contractelor încheiate în conformitate cu regulamentele aprobate de Agenție în temeiul art. 7, alin. (1), lit. i)”;

- în definiția noțiunii de *"capacitate contractată"* textul *"contractului pentru prestarea serviciului de transport sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare"* se substituie cu textul *"contractelor încheiate în conformitate cu regulamentele aprobate de Agenție în temeiul art. 7, alin. (1), lit. i)"*;

- după definiția noțiunii de *"capacitate contractată"* se completează cu o definiția unei noțiuni noi, noțiunea de *"capacitate de consum"*, cu următorul cuprins:

"capacitate de consum – consum de gaze naturale al unui consumator final atunci când instalația/instalațiile de utilizare a/ale acestuia funcționează la capacitate maximă. Aceasta include toată cantitatea de gaze naturale consumate de către consumatorul final respectiv ca entitate economică unică, în măsura în care consumul respectiv are loc pe piețe cu prețuri angro intercorelate. La aplicarea prezentei noțiuni, nu se ia în considerație consumul de gaze naturale la locurile individuale de consum care aparțin aceluiași consumator final și care dispun de o capacitate de consum mai mică de 600 GWh/an, în măsura în care locurile de consum respective nu exercită o influență comună asupra prețurilor de pe piețele angro de gaze naturale, datorită amplasării acestora, din punct de vedere geografic, pe piețe relevante diferite;"

- în definiția noțiunii de *"capacitate întreruptibilă"* textul *"contractului pentru prestarea serviciului de transport sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare"* se substituie cu textul *"contractelor încheiate în conformitate cu regulamentele aprobate de Agenție în temeiul art. 7, alin. (1), lit. i)"*;

- în definiția noțiunii de *"capacitate neutilizată"* textul *"contractului pentru prestarea serviciului de transport sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare"* se substituie cu textul *"contractelor încheiate în conformitate cu regulamentele aprobate de Agenție în temeiul art. 7, alin. (1), lit. i)"*;

- în definiția noțiunii de *"consumator industrial"* textul *"consumator noncasnic care utilizează"* se substituie cu textul *"consumator noncasnic care procură și utilizează"*;

- după definiția noțiunii de *"consumatori protejați"* se completează cu o definiția unei noțiuni noi, noțiunea de *"cont de echilibrare operațional"*, în următoarea redacție:

"cont de echilibrare operațional – un cont între operatorii sistemelor de transport adiacenți, care se utilizează la gestionarea diferențelor de direcționare la un punct de interconectare în vederea simplificării contabilizării gazelor naturale pentru utilizatorii rețelei vizați de punctul de interconectare";

- în definiția noțiunii de *"echipament de măsurare"* cuvântul *"aparate"* se înlocuiește cu cuvântul *"echipament"*, iar textul *"destinat măsurării volumului de gaze naturale livrate"* se înlocuiește cu textul *"destinat măsurării volumului sau cantității de gaze naturale livrate"*;

- în definiția noțiunii de *"externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări"* textul *"transmitere de către titularul de licență în favoarea unei părți terțe a unui serviciu sau a unei lucrări pe care trebuie să le îndeplinească"* se înlocuiește cu textul *"contractarea unei terțe părți de către titularul de licență pentru prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări pe care titularul de licență trebuie să le îndeplinească"*;

- după definiția noțiunii de *"gestionarea congestiei"* se completează cu definițiile a trei noțiuni noi, noțiunea de *"informații cu caracter exact"*, noțiunea de *"informații privilegiate"* și noțiunea de *"informații sensibile privind protecția infrastructurii critice"*, cu următorul cuprins:

”informații cu caracter exact - informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a crede că va avea loc, și dacă acestea sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului asupra prețurilor la produsele energetice angro;

informații privilegiate - informații cu caracter exact care nu au fost făcute publice și care se referă în mod direct sau indirect la unul sau mai multe produse energetice angro și care, în cazul în care ar fi făcute publice, ar putea influența în mod semnificativ prețul produselor energetice angro. În sensul prezentei noțiuni, „informații” înseamnă:

a) informațiile care trebuie făcute publice în conformitate cu prezenta Lege, Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, Codul rețelor de gaze naturale, precum și în conformitate cu Regulile pieței gazelor naturale;

b) informațiile cu privire la capacitatea și utilizarea instalațiilor de utilizare, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare sau a rețelor de transport al gazelor naturale, inclusiv informațiile cu privire la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora;

c) informațiile care trebuie divulgate în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare sau ale contractelor de pe piața angro a gazelor naturale, în măsura în care aceste informații ar putea avea un efect semnificativ asupra prețului produselor energetice angro;

d) alte informații legate de piața gazelor naturale pe care un participant la piață ar putea să le folosească pentru a lua decizia de a efectua tranzacții legate de un produs energetic angro sau de a emite un ordin de tranzacționare cu un astfel de produs.

informații sensibile privind protecția infrastructurii critice – informații cu privire la infrastructura critică în sensul definit în Legea nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, care, în cazul divulgării, ar putea fi utilizate în scopul planificării și al realizării unor acțiuni, care să determine perturbarea sau distrugerea acesteia”;

- în definiția noțiunii de ”instalație de racordare” textul ”sau instalația de utilizare” se înlocuiește cu textul ”sau instalația de utilizare, inclusiv instalația GNCV”;

- în definiția noțiunii de ”instalație de utilizare” textul ”sau instalația de utilizare” se înlocuiește cu textul ”sau instalația de utilizare, inclusiv instalația GNCV”;

- în definiția noțiunii de ”întreprindere de gaze naturale” după textul ”activitățile de producere,” se completează cu textul ”de trading”

- în definiția noțiunii de ”întreprindere de gaze naturale integrată pe orizontală” după textul ”activitățile de producere,” se completează cu textul ”de trading”

- definiția noțiunii de ”întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală” se modifică și se expune în următoarea redacție ”întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală – întreprindere de gaze naturale sau grup de întreprinderi în cadrul căreia sau în cadrul cărora aceeași persoană sau aceleași persoane este (sînt) îndreptățită (îndreptățite), direct sau indirect, să exercite controlul astfel cum este definit în prezenta lege, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de transport, de distribuție sau de stocare a gazelor naturale și cel puțin una dintre activitățile de producere, de trading sau de furnizare a gazelor naturale”;

- în definiția noțiunii de *"întreprindere înrudită"* textul "acționar", "acționari" se înlocuiește cu textul "asociat", "asociați";
- în definiția noțiunii de *"obligație de serviciu public"* după textul "în interesul economic general" se completează cu textul "pentru o perioadă limitată de timp,";
- în definiția noțiunii de *"operator al instalației GNCV"* cuvântul "comercializare" se înlocuiește cu cuvântul "vânzare";
- după definiția noțiunii de *"parte a Comunității Energetice"* se completează definiția unei noțiuni noi, noțiunea de *"participant la piața gazelor naturale"*, în următoarea redacție:
"participant la piața gazelor naturale - persoană fizică sau juridică, inclusiv operatorii de sistem, care se angajează în tranzacții cu gaze naturale, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe piața angro a gazelor naturale";
- după definiția noțiunii de *"producător"* se completează cu definiția unei noțiuni noi, noțiunea de *"produse energetice angro"*, în următoarea redacție:
"produse energetice angro – următoarele tipuri de contracte și instrumente derivate, indiferent de locul sau modul lor de tranzacționare:
 - 1) *contractele de furnizare a gazelor naturale, în cazul în care livrarea se efectuează în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice;*
 - 2) *contractele pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice;*
 - 3) *contractele de furnizare și de prestare a serviciului de distribuție a gazelor naturale consumatorilor finali care dispun de o capacitate de consum mai mare de 600 GWh/an;"*;
- în definiția noțiunii de *"punct de racordare"* textul "sau instalația de utilizare" se înlocuiește cu textul "sau instalația de utilizare, inclusiv instalația GNCV";
- definiția noțiunii de *"racordare"* se modifică și va avea următorul conținut:
"racordare – conectarea de către operatorul de sistem a instalației de racordare la rețeaua de gaze naturale, sau realizarea de către operatorul de sistem a instalației de racordare, conectarea acesteia la rețeaua de gaze naturale și demararea livrării gazelor naturale consumatorului final, inclusiv către instalația GNCV, din instalația de producere sau către depozitul de stocare;";
- în definiția noțiunii de *"rețea de gaze naturale în amonte"* textul "orice gazoduct sau rețea de gazoducte" se înlocuiește cu textul "orice rețea de gaze naturale";
- în definiția noțiunii de *"rețea de transport al gazelor naturale"* textul "cu stații de comprimare, de predare și de măsurare" se înlocuiește cu textul "cu stații de comprimare, stații de predare și stații de măsurare";
- în definiția noțiunii de *"servicii auxiliare"* după textul "și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale" se completează cu textul "și Codul rețelelor de gaze naturale";
- în definiția noțiunii de *"stație de predare"* textul "operatorilor sistemelor de distribuție" se înlocuiește cu textul "operatorilor de sistem adiacenți";
- în definiția noțiunii de *"subvenții încrucișate"* cuvântul "profit" se substituie cu cuvântul "venit";
- definiția noțiunii de *"tarif de racordare"* se modifică și se expune în următoarea redacție:

"tarif de racordare – tarif reglementat, achitat de către solicitant, potențial consumator final, operatorului de sistem pentru acoperirea costurilor de racordare aferente realizării instalației de racordare și/sau pentru conectarea instalației de utilizare la rețeaua de gaze naturale, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică";

- după definiția noțiunii de "tarif de racordare" se completează definițiile a trei noțiuni noi, noțiunea de "tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale", noțiunea de "tentativă de manipulare a pieței" și noțiunea de "trader de gaze naturale", în următoarea redacție:

"tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale - tarif aprobat de Agenție, pe care trebuie să le plătească utilizatorii de sistem pentru serviciile de transport care li se prestează;

tentativă de manipulare a pieței – una din următoarele acțiuni:

1) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro cu intenția:

a) de a oferi indicații false sau de a da semnale înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice angro;

b) de a stabili, în mod artificial, a prețului unui sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață de energie electrică;

c) de a utiliza un instrument fictiv sau oricare altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații care nu corespund realității sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea de informații, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, cu intenția de a oferi mesaje care nu corespund realității sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

trader de gaze naturale - întreprindere de gaze naturale, titular de licență pentru desfășurarea activității de trading, care cumpără și vinde gaze naturale exclusiv pe piața angro de gaze naturale sau la import/export."

- după definiția noțiunii de "planificare pe termen lung" se completează cu definiția unei noțiuni noi, noțiunea de "preț de referință", în următoarea redacție:

„preț de referință - preț pentru un produs de capacitate fermă cu o durată de un an, care se aplică la punctele de intrare și ieșire și care se utilizează pentru a stabili tarifele reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, bazate pe capacitate;”

- după definiția noțiunii de "managementul eficienței energetice și/sau al cererii" se completează definițiile a două noțiuni noi, noțiunea "metodă de stabilire a prețului de referință" și noțiunea "metodă de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate", în următoarea redacție:

"metodă de stabilire a prețului de referință – metodă de calcul aplicată acelei părți a venitului aferent serviciului de transport care trebuie recuperată din tarifele reglementate pentru serviciul de transport, bazate pe capacitate, în scopul determinării prețurilor de referință;

metodă de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate – metodă de calcul stabilită în calitate de metodă de referință în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat de Agenție;"

4. La articolul 3,

la alineatul (2), lit. d) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”d) asigurarea accesului reglementat și nediscriminatoriu pentru toate persoanele fizice și juridice la rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale, la depozitele de stocare, precum și a accesului liber și nediscriminatoriu la piața gazelor naturale”;

după lit. d) se completează cu o nouă literă, litera d¹) în următoarea redacție:

”d¹) asigurarea integrității și a transparenței pieței angro a gazelor naturale, inclusiv prin stabilirea obligațiilor participanților la piață privind înregistrarea și privind publicarea informațiilor privilegiate în condițiile stabilite în prezenta Lege, prin stabilirea interdicțiilor referitor la manipularea pieței și referitor la tranzacțiile bazate pe informații privilegiate, precum și prin stabilirea atribuțiilor specifice ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în legătură cu investigarea potențialelor abuzuri pe piață și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate”;

la lit. j) cuvântul ”finali” se exclude;

după lit. l) se completează cu o literă nouă, lit. i) cu următorul conținut:

”i) asigurarea, la investigarea potențialelor abuzuri pe piața angro a gazelor naturale a Republicii Moldova și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate, cu potențial efect transfrontalier, a cooperării Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu alte autorități de reglementare și în coordonare cu Consiliul de reglementare al Comunității Energetice”.

5. Articolul 4 se modifică și va avea următorul conținut:

”Articolul 4. Competența Guvernului

(1) Pentru asigurarea funcționării și dezvoltării durabile a sectorului de gaze naturale, Guvernul:

a) stabilește direcțiile prioritare și politicile de stat în sectorul gazelor naturale, inclusiv ținând cont de necesitatea reducerii impactului sectorului de gaze naturale asupra mediului;

b) asigură crearea premiselor necesare pentru dezvoltarea și funcționarea durabilă a sectorului de gaze naturale, ținându-se cont de necesitatea planificării pe termen lung;

c) elaborează strategia energetică și o prezintă Parlamentului spre adoptare;

d) aprobă Regulamentul privind zonele de protecție a rețelilor de gaze naturale, elaborat de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul securității industriale, , actele normative elaborate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, precum și alte documente de politici;

e) aprobă Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, componența și atribuțiile Comisiei pentru situații excepționale, de asemenea monitorizează, prin intermediul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, respectarea prevederilor prezentei legi privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

f) la sesizarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu art. 15 alin. (8), creează întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de stocare, de distribuție sau de furnizare a gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90;

g) impune întreprinderilor de gaze naturale obligații de serviciu public în conformitate cu prezenta lege, inclusiv obligații de serviciu public stabilite la articolul 108²;

h) realizează politica de explorare și de utilizare a zăcămintelor de gaze naturale ale Republicii Moldova și atribuie, conform actelor normative în domeniu, dreptul de folosință a sectoarelor de subsoluri pentru extragerea gazelor naturale;

i) decide cu privire la finanțarea din mijloacele bugetului de stat a construcției rețelei de transport a gazelor naturale, a interconexiunilor;

j) adoptă hotărâri cu privire la construcția depozitelor artificiale de stocare a gazelor naturale cu capacitatea de peste 0,1 milioane metri cubi, precum și cu privire la adaptarea în aceste scopuri a rezervoarelor naturale;

k) asigură protecția consumatorilor vulnerabili, prin intermediul politicii sociale, inclusiv prin acordarea de compensații, în limita mijloacelor financiare disponibile, sau prin alte mijloace decât intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale;

l) în limita mijloacelor disponibile, întreprinde măsuri de compensare temporară a creșterilor de prețuri consumatorilor casnici în conformitate cu articolul 84¹;

m) promovează interesele sectorului de gaze naturale pe plan internațional și încheie tratate internaționale, inclusiv în vederea sporirii securității energetice a statului și a asigurării aprovizionării cu gaze naturale.

(1) Guvernul asigură securitatea energetică a statului, securitatea aprovizionării cu gaze naturale, prin aprobarea de documente de politici, a Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale stabilite la alin. (1), lit. e).

(2) Guvernul asigură cooperarea la diferite niveluri în scopul armonizării practicilor administrative în sectorul gazelor naturale și al promovării cooperării regionale și internaționale cu privire la sectorul gazelor naturale.

(3) Guvernul exercită și alte funcții stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică”.

6. *Articolul 5, se completează la început cu o frază nouă, în următoarea redacție: ”Autoritățile administrației publice locale nu vor elibera certificate de urbanism și autorizații de construire a caselor de locuit, clădirilor și construcțiilor planificate a fi amplasate în zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale fără acordul prealabil, în scris al operatorului de sistem care exploatează rețelele de gaze naturale în zona în care se planifică a fi construite obiectele respective.”;*

după alineatul (2) se completează cu 2 alineate noi, cu următorul conținut:

”(2¹) Solicitantul autorizației de construire este obligat să anexeze la cerere, suplimentar la documentele menționate la art. 12 din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, acordul scris al operatorului de sistem care exploatează rețelele de gaze naturale în a căror zonă de protecție se preconizează executarea lucrărilor de construcții. La prezentarea acordului, operatorul de sistem stabilește condițiile care trebuie respectate de beneficiar la planificarea și executarea lucrărilor de construcție.

(2²) În cazul în care autoritatea administrației publice locale a eliberat autorizația de construire în lipsa acordului operatorului de sistem emis în conformitate alin. (2¹) din prezentul articol, cheltuielile aferente strămutării rețelei de gaze naturale în a cărei zonă a fost executată construcția sau demolarea construcției ilegale se suportă de autoritatea administrației publice locale.”

7. La articolul 7,

alineatul 1,

lit. i) se modifică și va avea următorul conținut:

”aprobă Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor și monitorizează respectarea acestuia de către operatorii sistemelor de transport;”;

lit. j) se modifică și va avea următorul conținut:

”j) aprobă regulamentele privind depozitele de stocare, monitorizează respectarea de către operatorii depozitelor de stocare a regulamentelor respective;”;

lit. k) se modifică și va avea următorul conținut:

”k) elaborează și aprobă Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale (în continuare – Regulamentul privind racordarea) și monitorizează respectarea acestuia de către operatorii de sistem;”;

la lit. l), după cuvântul *”respectarea”* se completează cu cuvântul *”acestuia”*, iar după textul *”operatorii de sistem”* se adaugă cuvântul *”inclusiv”*;

la lit. m) cuvântul *”în regulamentul”* se înlocuiește cu textul *”într-un regulament elaborat și”*;

la lit. n) cuvântul *”în regulamentul”* se înlocuiește cu textul *”într-un regulament elaborat și”*;

la lit. o) după textul *”elaborează și aprobă”* se completează cu textul *”Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, care reglementează inclusiv”*, cuvintele *”stabilește”*, *”inclusiv”* se exclud, iar cuvântul *”acestora”* se înlocuiește cu cuvântul *”acestuia”*;

lit. q) se completează la sfârșit cu următorul text: *”și Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de gaze naturale, precum și monitorizează respectarea acestora”*;

după lit. q) se completează cu trei litere noi, literele q^1), q^2), q^3) cu următorul conținut:

” q^1) aprobă Codul rețelelor de gaze naturale și actele normative de implementare a acestuia, elaborate de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție și monitorizează respectarea acestora;

” q^2) aprobă Metodologia de calculare a plății pentru dezechilibru zilnic elaborată de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție și monitorizează respectarea acesteia;

” q^3) aprobă Metodologia pentru calcularea plăților pentru neutralitate elaborată de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție și monitorizează respectarea acesteia;”

lit. s) se completează la sfârșit cu următoarele cuvinte *”și monitorizează respectarea acestuia”*;

la lit. t) textul *”ținând cont de necesitatea nedivulgării informațiilor”* se înlocuiește cu textul *”ținând cont de necesitatea asigurării transparenței maxime a activităților licențiate desfășurate în sectorul de gaze naturale în condițiile nedivulgării informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată”*;

după lit. u) se completează cu litera u^1), cu următorul conținut:

” u^1) elaborează și aprobă regulamente, ghiduri, monitorizează respectarea acestora, adoptă hotărâri și emite decizii menite să asigure buna desfășurare a activităților din sectorul gazelor naturale supuse reglementării”;

la alineatul (2),

lit. h) se exclude;

lit. j) se exclude;

la alin. (3),

lit. a) se modifică și se expune după cum urmează:

”a) elaborează și aprobă Regulile pieței gazelor naturale și monitorizează respectarea acestora”;

după lit. a) se completează cu două litere noi, litera a¹) și a²), cu următorul conținut:

”a¹) înregistrează participanții la piața angro a gazelor naturale, în conformitate cu prezenta lege, prin aplicarea unei abordări comune, definite și coordonate de Consiliul de reglementare al Comunității energetice;

a²) elaborează și aprobă regulamente, metodologii, ghiduri și alte acte de reglementare, monitorizează respectarea acestora, adoptă hotărâri și emite decizii menite să asigure buna funcționare a pieței gazelor naturale, inclusiv a pieței angro cu toate componentele sale și a pieței cu amănuntul”;

la lit. b) după textul ”stabilite în prezenta lege” se completează cu textul ”, inclusiv obligațiile stabilite la art. 94¹ și art. 97¹- 97⁴ din prezenta lege, precum”;

lit. f) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”f) efectuează investigații pe piața gazelor naturale, inclusiv sub aspectul respectării cerințelor ce țin de integritatea și transparența pieței, în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege și Legea nr. 174/20017 cu privire la energetică și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege”;

după lit. f) se completează cu o literă nouă, lit. f¹) cu următorul conținut:

”f¹) efectuează controale, inclusiv sub aspectul respectării cerințelor ce țin de integritatea și transparența pieței, în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege, Legea nr.174/2017 cu privire la energetică și Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care nu contravine primelor două acte normative și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege”;

lit. g) se completează la sfârșit cu textul ”precum și modul în care participanții la piața gazelor naturale respectă obligația privind publicarea informațiilor privilegiate, stabilită la art. 97² din prezenta lege”;

lit. h) se completează la sfârșit cu textul ”inclusiv în legătură cu monitorizarea pieței gazelor naturale”;

La alineatul (4) după textul ”consumatorilor finali” se completează textul ”a utilizatorilor de sistem ”la lit. c) după textul ”elaborează și aprobă” se completează cu textul ”Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului, care reglementează”;

la lit. e) textul ”cu privire la petiționare” se înlocuiește cu textul ”Codului administrativ”;

la lit. h) după textul ” între consumatorii finali” se completează cu textul ” , utilizatorii de sistem”;

lit. i) se completează la sfârșit cu textul ”ale utilizatorilor de sistem”;

după lit. i) se completează cu litera j), cu următorul conținut:

”j) stabilește în Regulamentul cu privire la măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, parametrii minimi de calitate ai gazelor naturale furnizate consumatorilor. ”După alin. (4) se completează cu un alineat nou cu următorul conținut:

”(4¹) Agenția contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale în limitele competenței stabilite prin prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată să colaboreze cu Guvernul, cu organul central de specialitate al autorității publice în domeniul energiei, cu Comisia pentru situații excepționale, să prezinte informațiile solicitate de acestea, precum și să întreprindă acțiunile stabilite la capitolul XV din prezenta Lege”.

8. La articolul 8,

la alin. (1),

la lit. g) textul *”în conformitate cu legea”* se exclude, iar la sfârșit se completează cu textul *”precum și relațiile funcționale și comerciale dintre aceștia și monitorizează respectarea actelor aprobate”;*

după lit. g) se completează o literă nouă, cu următorul conținut:

” g¹) elaborează și aprobă ghiduri, aprobă hotărâri menite să asigure buna desfășurare a activităților din sectorul gazelor naturale, buna funcționare a pieței gazelor naturale, precum și protecția drepturilor și a intereselor legitime ale consumatorilor finali”;

lit. j) se modifică și va avea următorul conținut:

”j) efectuează controale în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine primelor două acte normative, și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege”;

Lit. k) se modifică și se expune în următoarea redacție:

” k) inițiază investigații în contextul sesizărilor parvenite, în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege”;

Lit. n) se completează la sfârșit cu textul *”, în modul și cazurile stabilite în prezenta lege și în Codul contravențional”;*

Lit. o) se modifică și va avea următorul conținut:

” o) aplică sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale în modul și cazurile stabilite în prezenta Lege”;

Lit. q) se completează la sfârșit cu textul *”, cu autoritățile de reglementare din străinătate”;*

După lit. q) se completează cu un alineat nou, cu următorul conținut:

” (1¹) În contextul îndeplinirii obligațiilor Republicii Moldova în calitate de parte semnatară a Tratatului Comunității Energetice, Agenția elaborează și aprobă acte normative de reglementare în domeniul gazelor naturale, care sunt obligatorii pentru transpunere și implementare la nivelul Comunității Energetice”.

La alin. (2) textul ”la necesitate” se exclude.

9. La articolul 9,

La alin. (4) textul *”Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate – în termen de cel mult 180 de zile calendaristice”* se substituie cu textul *”Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 180 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice”*;

După alin. (6) se completează două alineate noi, cu următorul conținut:

”(6¹) În cazul situațiilor excepționale constatate în modul stabilit prin lege, proiectele de decizii, hotărârile urgente pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea principiilor stabilite în prezentul articol. Argumentarea necesității de a adopta decizia în regim de urgență fără respectarea procedurii de consultare se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin plasare pe pagina web a autorității publice, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz

(7) Deciziile și hotărârile Agenției care vizează sectorul gazelor naturale, inclusiv hotărârile adoptate în conformitate cu art. 97, art. 113 și art. 113¹ din prezenta Lege, se supun controlului judiciar în modul stabilit de Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018.”

10. La articolul 10,

La alin. (1) după lit. e) se completează cu o literă nouă lit. e¹) în următoarea redacție:

”e¹) activitatea de trading”;

Alin. (4) se exclude.

11. La articolul 11,

La alin. (1) textul ”pot fi revizuite” se substituie cu textul ”se revizuiesc”;

Alin. (2),

se completează la sfârșit cu o nouă literă, lit. e) în următoarea redacție:

”e) activitatea de trading”;

Alin. (5) se modifică și va avea următorul conținut:

”(5) O dată la doi ani, Agenția este obligată să elaboreze și să publice pe pagina sa web oficială un raport cu privire la îndeplinirea de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Raportul menționat se prezintă Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice și trebuie să conțină, inclusiv, informații cu privire la măsurile adoptate în temeiul prezentei legi referitoare la condițiile de asigurare a furnizării de ultimă opțiune, a altor obligații de serviciu public, referitoare la protecția consumatorilor, precum și informații cu privire la impactul posibil al acestor măsuri asupra concurenței pe piața gazelor naturale, pe plan național sau regional”.

12. La articolul 12,

Alin. (2) se completează la sfârșit cu o literă nouă, lit. g) în următoarea redacție:

” g) *licență pentru desfășurarea activității de trading;*”;

După alin. (6) se completează cu un alineat nou, cu următorul conținut:

”*(6¹) Activitatea de trading se desfășoară pe piața angro a gazelor naturale de către traderul licențiat în baza licenței pentru tradingul de gaze naturale*”.

Alin. (7) se completează la sfârșit cu o propoziție nouă care se expune în următoarea redacție
”*Furnizorii își pot desfășura activitatea atât pe piața angro, precum și pe piața cu amănuntul a gazelor naturale*”;

Alin. (9) primele două propoziții se modifică și va avea următorul conținut: ”*Licențele enumerate la alin. (2) lit. a) – e) se eliberează pe un termen de 25 de ani. Licența pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare și licența pentru activitatea de trading se eliberează pe un termen de 10 ani*”.

13. La articolul 13,

La alin. (2) textul ”este valabilă” se înlocuiește cu textul ” și pentru activitatea de trading sunt valabile”, după textul ”a noilor producători” se completează cu textul ”a noilor traderi”;

La alin. (10) ultima frază se modifică și va avea următorul conținut:

” În cazul în care titularul de licență refuză prezentarea informației sau a documentelor aferente serviciului sau lucrării externalizate ori prezintă cu întârziere informația sau documentele solicitate, ori în cazul prezentării incomplete de către titularul de licență a informației solicitate, Agenția inițiază procesul contravențional pentru sancționarea acestuia conform Codului contravențional, iar în cazul refuzului repetat de a prezenta informațiile sau documentele solicitate, aplică sancțiunea financiară stabilită la art. 113 alin. (1) , lit. a) din prezenta Lege”.

14. La articolul 14,

La alin. (1) textul ” la art.12 alin.(2) lit.a)–d)” se substituie cu textul ” la art.12 alin.(2) lit. a) – d) și g)”;

La alin. (3) lit. c) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”c) să dispună de personal calificat, necesar activității pentru care solicită licență, centru/centre de deservire a consumatorilor finali și să prezinte documente confirmative în acest sens.”.

15. La articolul 15,

Alin. (1),

La lit c) textul ” stipulate în contracte și în prezenta lege” se înlocuiește cu textul ” precum și în alte cazuri stabilite în prezenta lege și în Regulamentul privind racordarea”

La lit. e) după textul ”să publice” se completează cu textul ”informații conform cerințelor stabilite de Agenție, inclusiv”;

Alin. (6) se completează la sfârșit cu textul ” și Regulamentul privind racordarea”;

La alin. (7) după textul „la cheltuieli minime,, se completează cu textul ”în condițiile asigurării siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale”;

Alineatul (8) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”*(8) Operatorii de sistem, operatorii depozitelor de stocare sau furnizorii care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90 sînt obligați să anunțe Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre*

intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea valabilității licenței în cazul în care nu intenționează să o prelungească. Traderii de gaze naturale și furnizorii, cu excepția furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90, sînt obligați să anunțe Agenția cu cel puțin 1 lună înainte despre intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin 1 lună înainte de expirarea valabilității licenței în cazul în care nu intenționează să o prelungească.. Dacă titularii de licență menționați anunță despre intenția de a solicita suspendarea sau retragerea licenței într-un termen mai mic decât cel stabilit în prezentul alineat, Agenția va da curs cererii lor la expirarea termenului de 3 luni de la înregistrarea unei astfel de cereri în cazul operatorilor de sistem, operatorilor depozitelor de stocare, și a furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90 și, în termen de 1 lună de la înregistrarea unei astfel de cereri în cazul traderilor și furnizorilor, cu excepția celor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90.. Întreprinderea a cărei licență a expirat și care nu a respectat prevederile privind anunțarea Agenției este obligată să presteze activitatea pentru care i s-a acordat licență pe perioada de timp stabilită prin hotărîrea Agenției, dar care nu poate depăși 3 luni în cazul operatorilor de sistem, a operatorilor depozitelor de stocare, 1 lună în cazul furnizorilor. În cazul în care, din motivul inexistenței unui alt titular de licență pentru transportul, distribuția sau stocarea gazelor naturale ori pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90, Agenția constată prin intermediul unei hotărâri că nu poate desemna alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului a cărui licență a fost suspendată, căruia i s-a retras licența sau a cărui licență a expirat, aceasta sesizează Guvernul, pentru a întreprinde măsurile necesare în vederea creării unei întreprinderi noi, și ia măsuri de asigurare a continuității prestării serviciului respectiv”;

La alin. (9) textul ” care nu sînt specificați la alin.(8)” și textul ”și Agenția” se exclud;

”Alin. (10) se modifică și va avea următorul conținut:

(10) Gazele naturale comprimate pentru vehicule se comercializează exclusiv la stațiile de alimentare”.

16. La articolul 16,

Alineatul (2) se modifică și se expune în altă redacție:

” (2) Licența poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, emisă în conformitate cu legea, la cererea Agenției, cu excepția suspendării licenței conform temeiurilor stabilite la alin. (4), lit. a) și lit. e¹) din prezentul articol, care se efectuează direct de către Agenție”.

La alineatul (3) după textul ”a consecințelor survenite” se completează cu textul ”, inclusiv în cazul încălcării de către titularul de licență a prevederilor stabilite la art. 94¹ și art. 97¹- 97⁴, sau în cazul în care, pe perioada situației de urgență, titularul de licență nu se conformează deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, deciziilor Agenției,” iar textul ”stabilită la art.113 alin.(1) lit. c)” se înlocuiește cu textul ”stabilită la art.113 alin. (2) lit. a)”;

Alineatul (4) se completează după lit. e) cu o nouă literă, litera e¹) în următoarea redacție:

”e¹) situația prevăzută la alin. (3) din prezentul articol”.

După alin. (4) se completează cu un alineat nou, alin. (4¹) cu următorul conținut:

”(4¹) Agenția adoptă hotărîrea privind suspendarea licenței la cererea titularului de licență, în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia, cu indicarea termenului de suspendare indicat în cerere, dar care nu poate depăși 3 luni.În cazul în care Agenția dispune prin hotărîre suspendarea

licenței pe motivul stabilit la alin. (4), lit. e¹), Agenția este obligată să se adreseze în instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărârii de suspendare respective”;

La alin. (5) textul ”menționate la alin. (4) lit. b) – f)” se înlocuiește cu textul ” menționate la alin. (4) lit. b)–e), f),”;

La alin. (6) textul ”oferindu-i toate informațiile” se substituie cu textul ” oferindu-i necondiționat accesul la rețele de gaze naturale și la toate informațiile”;

17. La articolul 17,

Alin. (2) se completează cu o nouă literă în următoarea redacție:

”i) încălcarea prevederilor stabilite la art. 94¹ și art. 97¹ - 97⁴.”;

După alin. (2) se completează cu alin. (2¹) în următoarea redacție:

”(2¹) Agenția adoptă hotărârea privind retragerea licenței la cererea titularului de licență, în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia. În cazul în care Agenția dispune prin hotărâre retragerea licenței pe motivul stabilit la alin. (2), lit. i), Agenția este obligată să se adreseze în instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărârii de retragere respective”;

La alin. (3) textul ”Agenția adoptă hotărârea privind retragerea licenței în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii titularului de licență,” se înlocuiește cu textul ”În situațiile menționate la alin. (2) lit. b) – h), hotărârea privind retragerea licenței se adoptă de Agenție în termen de 5 zile lucrătoare”;

La alin. (5) textul ”oferindu-i toate informațiile” se substituie cu textul ” oferindu-i necondiționat accesul la rețelele de gaze naturale și la toate informațiile”.

18. Articolul 18 se modifică și va avea următorul conținut:

” **Articolul 18. Reorganizarea întreprinderilor de gaze naturale**

(1) Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare este obligat să notifice în prealabil Agenția cu privire la inițierea reorganizării acestuia, ori în cazul modificării drepturilor de control în cadrul societății comerciale și să prezinte informațiile relevante solicitate de Agenție în acest sens. Efectele reorganizării care duc la majorarea nejustificată a tarifelor sau prețurilor reglementate nu vor fi luate în considerație la aprobarea acestora de către Agenție.

(2) În cazul în care urmare a examinării informațiilor prezentate, Agenția constată că sunt încălcate cerințele privind separarea și independența operatorului de sistem, a operatorului depozitului de stocare, întreprinderea respectivă de gaze naturale este obligată să înlăture încălcările respective în termenele stabilite în hotărârea Agenției. Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare prezintă Agenției toate documentele, datele și informațiile care atestă soluționarea încălcărilor constatate de Agenție.

(3) În cazul în care operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare nu înlătură încălcările respective în termenele stabilite de Agenție, autoritatea de reglementare este în drept să inițieze procedura de suspendare a licenței pentru activitatea

respectivă în conformitate cu prezenta Lege și să aplice sancțiunea financiară stabilită la art. 113 din prezenta Lege, cu respectarea procedurii prevăzute în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.”.

19. La articolul 19,

Alin. (4) se modifică și va avea următorul conținut:

”(4) Producătorul participă la piața gazelor naturale în condițiile stabilite în Regulile pieței gazelor naturale și este obligat să se conformeze prevederilor stabilite în Regulamentul privind racordarea , în Codul rețelilor de gaze naturale, în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție, inclusiv să respecte cerințele tehnice de racordare la rețelele de gaze naturale și parametrii de calitate ai gazelor naturale livrate în rețea”;

La alin. (5) prima frază se exclude.

20. La articolul 20,

La alin. (1),

la lit. a) textul ”Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se înlocuiește cu textul ” Codului rețelilor de gaze naturale”;

la lit. f) textul ”în documentele normativ tehnice” se înlocuiește cu textul ” în documentele normative”, iar textul ”în conformitate cu art. 4, alin. (1), lit. m)” se înlocuiește cu textul ” în conformitate cu art. 4, alin. (1), lit. d)”;

21. La articolul 22 alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

” (3) La executarea funcțiilor și a obligațiilor sale, operatorul sistemului de transport este independent de orice întreprindere care desfășoară activitatea de producere, activitatea de trading, activitatea de distribuție, activitatea de stocare sau activitatea de furnizare a gazelor naturale și nu poate deține licența pentru producerea gazelor naturale, licență pentru desfășurarea activității de trading, licență pentru distribuția gazelor naturale, stocarea gazelor naturale sau licență pentru furnizarea gazelor naturale, cu excepția situației prevăzute la art. 50”.

22. La articolul 24, alin. (1), lit. a) textul ”de îndeplinirea cotidiană a activităților de producere, de distribuție și/sau de furnizare a gazelor naturale” se înlocuiește cu textul ” de îndeplinirea cotidiană a activității de producere, a activității de trading, a activității de distribuție și/sau a activității de furnizare a gazelor naturale”;

23. La articolul 25,

La alin. (2), literele a) - d) textul ”activitățile de producere sau de furnizare” se substituie cu textul ”activitățile de producere, de trading sau de furnizare”;

La alin. (5) textul ”activitățile de producere sau de furnizare” se substituie cu textul ”activitățile de producere, de trading sau de furnizare”;

La alin. (6) textul ”activitățile de producere sau de furnizare” se substituie cu textul ”activitățile de producere, de trading sau de furnizare”;

24. La articolul 28, alin. (2), lit. a) textul ” îndeplinirea zilnică a activităților de producere sau de furnizare a gazelor naturale” se înlocuiește cu textul ” îndeplinirea zilnică a activității de producere, a activității de trading sau a activității de furnizare a gazelor naturale”.

25. La articolul 31,

La alin. (3), în ambele cazuri, textul ” *desfășoară activități de producere a gazelor naturale sau de furnizare a gazelor naturale*” se substituie cu textul ” *desfășoară activitatea de producere a gazelor naturale, activitatea de trading sau activitatea de furnizare a gazelor naturale*”;

La alin. (5) textul ” *la nivelul activităților de producere a gazelor naturale sau de furnizare a gazelor naturale*” se înlocuiește cu textul ” *la nivelul activității de producere a gazelor naturale, a activității de trading sau a activității de furnizare a gazelor naturale*”.

26. La articolul 32,

la alineatele (5) – (7) și (9) cuvântul ”*acționarii*” se substituie cu cuvântul ”*asociații*”;

după alineatul (12) se completează un alineat nou, alineatul (13) cu următorul conținut:

”(13) *În caz de conflict între prezenta lege și legea care reglementează modul de constituire, funcționare, reorganizare și lichidare a societății comerciale, indiferent de forma de constituire a acesteia, prezenta Lege va prevala.*”.

27. La articolul 33,

La alineatele (1) și (3) textul ”*acționarii*”, în toate formele gramaticale, se substituie cu cuvântul ”*asociații*”;

După alineatul (5) se completează cu un alineat nou, alineatul (6) în următoarea redacție:

”(6) *În caz de conflict între prezenta lege și legea care reglementează modul de constituire, funcționare, reorganizare și lichidare a societății comerciale, indiferent de forma de constituire a acesteia, prezenta Lege va prevala.*”.

28. La articolul 34,

La alin. (4),

lit. a) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”a) *agentul de conformitate nu poate deține nici o altă funcție, responsabilitate profesională, interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu asociații care dețin pachetul de control sau cu fondatorii acesteia*”;

La literele b), lit. c) și lit. d) cuvântul ”*acționarii*” se substituie cu cuvântul ”*asociații*”;

La alineatele (7) cuvântul ”*acționarii*” se substituie cu cuvântul ”*asociații*”.

29. La articolul 36,

La alin. (6) după textul ”*a condițiilor privind certificarea*” se completează cu textul ”*sau de la expirarea termenului stabilit la alin. (5) privind emiterea avizului de către Secretariatul Comunității Energetice*”, după textul ”*luând în considerare*” se completează cu textul ”*în cea mai mare măsură*”;

La alin. (8) după textul ”*producătorilor*” se completează cu cuvântul ”*traderilor*”.

30. La articolul 37,

La lin. (8) textul ”în conformitate cu prezenta lege” se înlocuiește cu textul ” în conformitate cu art. 16, alin. (4), lit. f) din prezenta lege”.

31. La articolul 39,

La alin. (1),

- lit. e) se exclude;

- după lit. h) se completează o literă nouă, litera h¹), cu următorul conținut:

” h¹) să încheie acorduri de operare cu operatorii de sistem, cu utilizatorii de sistem, inclusiv cu consumatorii finali, instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate direct la rețeaua sa de transport al gazelor naturale”;

- la lit. j) textul *”Regulamentul privind rețelele de gaze naturale”* se substituie cu textul *”Codul rețelelor de gaze naturale”*, iar la sfârșit se completează cu textul *”precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;*

- lit. l) după textul *”urmează să fie publicate”* se completează cu textul *” se stabilește de operatorul sistemului de transport și”;*

- la lit. m) textul *”ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale”* se substituie cu textul *”ale Codului rețelelor de gaze naturale”;*

La alin. (4), textul *”ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale”* se substituie cu textul *”ale Codului rețelelor de gaze naturale”;*

Alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

”(5) La desfășurarea activității licențiate, operatorul sistemului de transport încheie și execută contractele stabilite în prezenta lege, în Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor de gaze naturale”;

La alin. (6) textul *” Regulamentul privind rețelele de gaze naturale”* se substituie cu textul *”Codul rețelelor de gaze naturale”;*

După alin. (6) se completează un alineat nou, alineatul (6¹), în următoarea redacție:

” (6¹) Operatorul sistemului de transport colaborează cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine, inclusiv prin schimburi tehnologice de gaze naturale necesare echilibrării presiunilor înregistrate în contul de echilibrare operațional. Volumele transfrontaliere de gaze naturale ce se încadrează în categoria schimburilor tehnologice, nu fac obiectul taxelor vamale.”.

32. La articolul 40, la alin. (9) textul ”cu privire la asigurarea balanței între cerere și ofertă” se substituie cu textul ”cu privire la asigurarea echilibrului între cerere și ofertă”, iar textul ” a Regulamentului privind rețelele de gaze naturale și” se exclude.

33. La articolul 41,

La alin. (1), lit. d) textul *”precum și abaterilor”* se substituie cu textul *” precum și estimarea efectelor abaterilor”;*

La alin. (3) textul *”stabilite în Regulamentul privind rețelele de gaze naturale”* se înlocuiește cu textul *” stabilite în Codul rețelelor de gaze naturale”.*

34. La articolul 42,

La alineatul (1) prima frază se modifică și se expune după cum urmează:

”Dezvoltarea rețelelor de transport al gazelor naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale se efectuează de operatorul sistemului de transport, astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea în aprovizionarea consumatorilor cu gaze naturale, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de gaze naturale”;

La alineatul (2),

- textul ”toate” din ultima frază se exclude;

La alineatul (3), în prima frază textul ”a producerii, a furnizării și a consumului de gaze naturale” se înlocuiește cu textul ”a producerii, a consumului de gaze naturale”, iar în a 2-a propoziție după textul ”cu operatorii sistemelor de distribuție” se completează textul ”cu furnizorii,”.

Alineatul (5) se completează la sfârșit cu textul *”printr-o hotărâre adoptată în acest sens și publicată pe pagina web oficială a Agenției.”*

La alineatul (6) prima frază se modifică și se expune în următoarea redacție ” Planul de dezvoltare aprobat se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de transport”;

Alineatul (11) se modifică și va avea următorul cuprins:

” (11) Operatorul sistemului de transport este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției spre aprobare, anual, în termen de până la 30 septembrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de operatorul sistemului de transport în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile, luînd în considerare planul de dezvoltare aprobat și ținînd cont de cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, precum și de informația actualizată privind starea și gradul de uzură al rețelelor de transport al gazelor naturale”;

După alin. (13) se completează un alineat nou, alineatul (13¹) cu următorul cuprins:

”(13¹) Cu titlu de excepție, în cazuri de urgență, cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile, operatorul sistemului de transport efectuează investiții în rețelele de gaze naturale care nu sunt prevăzute în planul anual de investiții aprobat de Agenție.”;

Alineatul (14) se modifică și va avea următorul conținut:

”(14) Anual, pînă la 30 aprilie, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Raportul respectiv trebuie să reflecte inter alia investițiile efectuate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu alin. (13¹) din prezentul articol. Agenția examinează raportul prezentat și aprobă în scopul recuperării prin tarif valoarea investițiilor realizate, cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile. Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de operatorul sistemului de transport care corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, precum și cheltuielile necesare și justificate suportate în legătură cu intervențiile efectuate în conformitate cu alin. (13¹) din prezentul articol”.

După alin. (14) se completează un alineat nou, alineatul (15) cu următorul cuprins:

”(15) Proiectarea, construcția și recepția rețelelor de transport a gazelor naturale și a instalațiilor aferente se realizează în conformitate cu cerințele stabilite în documentele normativ-tehnice, care se

identifică prin sigla „NRS” (Norme și Reguli de Securitate), „NCM” (Normativ în Construcții Moldovenesc), „CP” (Cod Practic), „PG” (Procedură Generală) și cu cerințele minime de securitate aprobate de Guvern. Proiectarea și executarea rețelelor de transport al gazelor naturale se efectuează de personalul instruit și atestat în conformitate cu Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase, care se află în statele de personal ale operatorului sistemului de transport respectiv sau în statele de personal ale unei companii terțe, contractată în acest sens”.

35. La articolul 43, alineatul (3) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”(3) La îndeplinirea funcțiilor și a obligațiilor sale, operatorul sistemului de distribuție este independent de orice întreprindere care desfășoară activitatea de producere, activitatea de trading, activitatea de transport, activitatea de stocare sau activitatea de furnizare a gazelor naturale și nu poate deține licență pentru producerea, licență pentru desfășurarea activității de trading, licență pentru transportul gazelor naturale, licență pentru stocarea gazelor naturale sau licență pentru furnizarea gazelor naturale, cu excepția situației stabilite la art. 50”.

36. La articolul 44,

La alin. (3), lit. a) se modifică și va avea următorul conținut:

”a) persoanele cu funcții de conducere ale operatorului sistemului de distribuție să nu facă parte din structurile întreprinderii de gaze naturale integrate care este responsabilă, direct sau indirect, de îndeplinirea zilnică a activității de producere a gazelor naturale, a activității de transport al gazelor naturale, a activității de trading sau a activității de furnizare a gazelor naturale”;

La alineate (4) și (5) textul ”întreprinderea dominantă”, ”întreprinderii dominante” se înlocuiește cu textul ”întreprinderea înrudită”, ”întreprinderii înrudite”;

La alineatul (6) după textul ”cu privire la identitatea separată a furnizorului” se completează textul ” , a trader-ului”.

37. La articolul 45,

la alineatul (3),

- lit. a) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”a) agentul de conformitate nu poate deține nici o altă funcție, responsabilitate profesională, interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu asociații majoritari sau cu fondatorii acesteia, cu excepția operatorului sistemului de distribuție”;

- la literele b), c) și d) cuvântul ”acționarii” se substituie cu cuvântul ”asociații”;

la alineatul (6) cuvântul ”acționarii” se substituie cu cuvântul ”asociații”.

38. La articolul 46,

La alin. (1),

- Lit. d) se exclude;

- după lit. f) se completează o literă nouă, lit. f^l), în următoarea redacție:

”f) să încheie acorduri de operare cu operatorii de sistem, cu utilizatorii de sistem, în condițiile stabilite în actele normative de reglementare aprobate de Agenție;”;

- lit. h) se modifică și va avea următorul conținut:

”h) să răspundă la orice solicitare de serviciu în termenele și condițiile stabilite în prezenta lege, în Codul rețelelor de gaze naturale, în Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de gaze naturale, în Regulamentul privind racordarea, în Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

- la lit. j) textul ”ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se înlocuiește cu textul ” ale Codului rețelelor de gaze naturale”

După alineatul (2) se completează cu un alineat nou, alineatul (2¹) în următoarea redacție:

”(2¹) La desfășurarea activității licențiate, operatorul sistemului de distribuție încheie și execută contractele stabilite în prezenta lege, în Codul rețelelor de gaze naturale, în Regulamentul privind racordarea și în alte acte normative aprobate de Agenție.”;

- la alin. (3) textul ”Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se înlocuiește cu textul ”Codul rețelelor de gaze naturale”

39. La articolul 49,

La alineatul (1),

- prima frază se modifică și se expune după cum urmează:

”(1) Dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale se efectuează de operatorul sistemului de distribuție astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea în aprovizionarea consumatorilor cu gaze naturale, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de gaze naturale”.

- ultima frază se completează la sfârșit cu textul ”aprobat de Agenție”;

Alineatul (6) se completează la sfârșit cu textul ”, printr-o hotărâre adoptată în acest sens și publicată pe pagina web oficială a Agenției”;

La alineatul (7) prima frază se modifică și se expune în următoarea redacție *”Planul de dezvoltare aprobat se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de distribuție”;*

Alineatul (8) se modifică și va avea următorul cuprins:

”(8) Operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției spre aprobare, anual, în termen de până la 30 septembrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile, luând în considerare planul de dezvoltare aprobat și ținând cont de cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, precum și de informația actualizată privind starea și gradul de uzură al rețelelor de distribuție a gazelor naturale”;

La alin. (10) textul ”operatorul sistemului de distribuție prezintă planul de dezvoltare și planul de investiții” se substituie cu textul ”operatorul sistemului de distribuție prezintă informații detaliate privind planul de dezvoltare și planul anual de investiții”;

După alin. (10) se completează un alineat nou, alineatul (10¹) , cu următorul cuprins:

”(10¹) Cu titlu de excepție, în cazuri de urgență, cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile, operatorul sistemului de distribuție efectuează investiții în rețelele de gaze naturale care nu sunt prevăzute în planul anual de investiții aprobat de Agenție”;

Alineatul (11) se modifică și va avea următorul conținut:

”(11) Anual, până la 30 aprilie, operatorul sistemului de distribuție prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Raportul respectiv trebuie să reflecte inter alia investițiile efectuate de operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu alin. (10¹) din prezentul articol. Agenția examinează raportul prezentat și aprobă în scopul recuperării prin tarif valoarea investițiilor realizate, cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile. Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de operatorul sistemului de distribuție care corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, precum și cheltuielile necesare și justificate suportate în legătură cu intervențiile efectuate în cazurile de urgență, stabilite la alin. (10¹) din prezentul articol”.

După alin. (11) se completează cu un alineat nou, alineatul (12) cu următorul cuprins:

”(12) Proiectarea, construcția și recepția rețelelor de distribuție a gazelor naturale și a instalațiilor aferente se realizează în conformitate cu cerințele stabilite în documentele normativ-tehnice, care se identifică prin sigla „NRS” (Norme și Reguli de Securitate), „NCM” (Normativ în Construcții Moldovenești), „CP” (Cod Practic), „PG” (Procedură Generală) și cu cerințele minime de securitate aprobate de Guvern. Proiectarea și executarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale se efectuează de personalul instruit și atestat în conformitate cu Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase, care se află în starea de personal ale operatorului sistemului de distribuție respectiv sau în starea de personal ale unei companii terțe, contractată în acest sens”.

40. La articolul 52,

la alineatul (2) litera a), textul „activităților de producere a gazelor naturale sau de furnizare” se substituie cu textul „activității de producere a gazelor naturale, a activității de trading sau a activității de furnizare”;

la alineatul (3), textul „întreprinderii dominante” se substituie cu textul „întreprinderii înrudite”.

41. La articolul 55, alineat (5), textul „persoanei cu care este încheiat contractul pentru prestarea serviciului de transport sau de distribuție a gazelor naturale,” se substituie cu textul „consumatorului final”;

42. La articolul 57, în tot textul articolului, cuvântul „gazoducte” se substituie cu textul „gaze naturale”.

43. La articolul 58, în tot textul articolului, cuvântul „gazoducte” se substituie cu textul „gaze naturale”.

44. La articolul 61, la alineatul (3), în prima frază, după textul „cele mai avantajoase soluții de racordare” se completează cu textul „inclusiv în executarea instalației de gaze naturale până la locul de consum”.

45. La articolul 62,

La denumirea articolului 62, după textul „instalațiilor de racordare” se completează cu textul „și a instalațiilor de utilizare până la locul de consum”.

Alineatul (1) se modifică și se expune în următoarea redacție:

„(1) Proiectarea și executarea instalației de racordare, precum și conectarea instalației de racordare și punerea sub presiune a instalației de utilizare care aparține unui solicitant, potențial consumator final se efectuează de operatorul de sistem. În acest scop, solicitantul și operatorul de sistem încheie un contract de racordare, iar solicitantul este obligat să achite costul de proiectare și executare instalațiilor de racordare și a instalațiilor de utilizare până la locul de consum, precum și tariful de racordare aprobate de Agenție în conformitate cu metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare, prestate de către operatorul de sistem”

După alineatul (1) se completează cu două alineate noi – alineatele (1¹) și (1²), cu următorul conținut:

„(1¹) Urmare a cererii solicitantului, depuse în conformitate cu alin. (1), operatorul de sistem este obligat să execute și să conecteze instalația de racordare la rețelele de gaze naturale și instalația de utilizare până la locul de consum în termenele stabilite în Regulamentul privind racordarea și conform prețurilor stabilite în conformitate cu metodologia menționată la alin.(1). Lucrările de execuție se efectuează integral de operatorul de sistem, fără alte obligații din partea beneficiarului. În cazul refuzului operatorului de sistem, solicitantul este în drept să se adreseze la Agenție pentru emiterea unei decizii în conformitate cu art. 109”.

(1²) Solicitantul, potențialul consumator final este în drept să angajeze altă persoană autorizată pentru proiectarea și executarea instalației de racordare. Aceste prevederi se indică în mod obligatoriu în avizul de racordare eliberat solicitantului de operatorul de sistem.”

La alineatul (3), textul „care au în proprietate instalații” se substituie cu textul „inclusiv autoritățile administrației publice centrale sau locale, care au în proprietate rețele, instalații”;

Alineatul (4) se modifică și se expune în următoarea redacție:

„(4) Procedura și condițiile de racordare la rețelele de transport sau de distribuție a gazelor naturale a instalațiilor de utilizare, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare se stabilesc în Regulamentul privind racordarea, elaborat și aprobat de Agenție. Regulamentul privind racordarea reglementează și raporturile juridice dintre operatorii de sistem în legătură cu interconectarea, cu respectarea cerințelor stabilite în Codul rețelilor de gaze naturale”.

După alineatul (4) se completează cu două alineate noi – alineatele (5) și (6), cu următorul conținut:

„(5) Operatorii de sistem sunt obligați să publice pe pagina lor electronică informațiile necesare pentru racordarea la rețelele de gaze naturale și dezvoltarea rețelilor de distribuție. Agenția elaborează un ghid care să descrie procesul de racordare și de dezvoltare a rețelilor de distribuție intrarurale, legislația relevantă, documentele necesare a fi prezentate, etapele procesului de racordare, și termenele corespunzătoare, precum și tarifele de racordare și alte servicii auxiliare aprobate de Agenție. Informațiile privind procesul de racordare, tarifele de racordare și alte servicii

auxiliare aprobate de Agenție se afișează și pe panourile informative din oficiile operatorilor de sistem.

(6) Operatorii de sistem sunt obligați să reflecte în raportul anual întocmit în conformitate cu art. 32, alin. (7) și art. 43, alin. (3) informațiile cu privire organizarea procesului de racordare în anul precedent, cu indicarea măsurilor întreprinse pentru asigurarea unui acces eficient la rețelele electrice, în condiții de transparență și obiectivitate”.

46. La articolul 63,

La alineatul (3), cuvântul „Construcția” se substituie cu textul „Proiectarea și construcția”;

La alineatul (5), textul „regulamentul aprobat” se substituie cu textul „un regulament elaborat și aprobat”.

47. La articolul 64,

La alineatul (4), textul „schema de amplasare a instalațiilor” se substituie cu textul „documente care să confirme dispunerea de rețele și instalații de gaze naturale și de personal calificat pentru exploatarea acestora, schema de amplasare a rețelelor și instalațiilor”;

La alineatul (10), cuvântul „regulamentul” se substituie cu textul „un regulament elaborat și”.

48. La articolul 65, ultimele două fraze se modifică și se expun în următoarea redacție:

„În cazul în care Agenția constată că tariful respectiv include mai multe costuri decât cele stabilite în metodologie, aceasta revizuieste tariful care trebuie să fie aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis în raport cu utilizatorii sistemului său și emite o hotărâre în sensul obligării operatorului sistemului de distribuție închis să aplice tariful revizuit. Dacă operatorul sistemului de distribuție închis nu se conformează hotărârii de revizuire a tarifului, Agenția aplică sancțiunea stabilită la art. 113, alin. (2), lit. d) din prezenta Lege”.

49. Articolul 66 se exclude.

50. Articolul 67 se modifică și se expune în următoarea redacție:

„Articolul 67. Codul rețelelor de gaze naturale

(1) Pentru a asigura accesul eficient și transparent la rețelele de gaze naturale, precum și pentru a asigura dezvoltarea unei piețe angro de gaze naturale funcționale și transparente, cu un nivel ridicat al siguranței alimentării cu gaze naturale, exploatarea rețelelor de gaze naturale, inclusiv în legătură cu fluxurile transfrontaliere, accesul la capacitățile de transport și gestionarea operațională a sistemului de gaze naturale, inclusiv echilibrarea sistemului de gaze naturale, se efectuează în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale.

(3) În contextul obligațiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice, operatorul de sistem relevant, desemnat de Agenție, elaborează proiectul Codului rețelelor de gaze naturale respectiv. Ceilalți operatori de sistem și utilizatorii de sistem sînt obligați să colaboreze cu operatorul de sistem desemnat în legătură cu elaborarea Codului rețelelor de gaze naturale.

(4) Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectul Codului rețelelor de gaze naturale, prezentat de operatorul sistemului de transport desemnat, și consultă participanții la piața gazelor naturale, inclusiv utilizatorii de sistem, și autoritățile competente în conformitate cu actele normative în

domeniu. Propunerile parvenite, precum și decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor, care se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(5) În cazurile expres prevăzute în Codul rețelor de gaze naturale, operatorul sistemului de transport elaborează și propune spre aprobare Agenției proiectele actelor normative necesare pentru asigurarea implementării Codului rețelor de gaze naturale.

”

51. La articolul 69,

La alineatul (3) textul „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat” se exclude.

Alineatul (4) se completează la sfârșit cu o nouă frază în următoarea redacție:

„Periodicitatea verificării metrologice a echipamentelor de măsurare se stabilește conform prevederilor Listei oficiale a mijloacelor de măsurare și a măsurilor supuse controlului metrologic legal, aprobate de Guvern”.

La alineatul (8), în prima frază, după textul „asupra echipamentelor de măsurare” se completează cu textul „și a dispozitivelor de transmitere a datelor la distanță”;

La alineatul (9), după textul „echipamente de măsurare inteligente” se completează cu textul „sau dispozitive de transmitere a datelor la distanță”.

52. La articolul 70,

Alineatul (4) se modifică și se expune în următoarea redacție:

„(4) Operatorul de sistem este obligat să repare prejudiciile cauzate prin limitarea, întreruperea sau sistarea serviciului de transport sau de distribuție a gazelor naturale, inclusiv în legătură cu preluarea în rețea a gazelor naturale produse, dacă aceasta a fost efectuată cu încălcarea prevederilor stabilite în prezentul articol și în actele normative de reglementare ale Agenției”.

La alineatul (7), după textul „Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale” se completează cu completează cu textul „, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”.

La alineatul (8), după textul „sau de distribuție a gazelor” completează cu completează cu textul „naturale din vina acestuia”.

53. La articolul 72, alineat (3), textul „codurile rețelor” se substituie cu textul „codul rețelor”;

54. La articolul 79,

La alineatul (2), litera b), textul „să înființeze plantații perene” se substituie cu textul „să planteze copaci, arbuști”;

La alineatul (2), după litera c), se completează cu o literă nouă – litera d) în următoarea redacție:

„d) să întreprindă alte acțiuni stabilite în Regulamentului privind zonele de protecție a rețelor de gaze naturale, aprobat de Guvern.”

Alineatul (4) se completează la sfârșit cu textul: „, fără acordul prealabil, în scris al operatorului de sistem care exploatează rețelele de gaze naturale în zona respectivă”;

La alineatul (5), textul „să sesizeze Agenția pentru Supraveghere Tehnică și să ceară încetarea lucrărilor în conformitate cu regulamentul respectiv” se substituie cu textul „să sesizeze despre acest fapt Agenția pentru Supraveghere Tehnică și autoritatea administrației publice locale”;

După alineatul (5) se completează cu trei alineate noi – alineatele (6) – (8), cu următorul conținut

„(6) Proprietarii bunurilor imobile din zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligați să înlăture orice obstacol și să acorde acces operatorului de sistem pentru executarea lucrărilor de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare, inclusiv de re tehnologizare, a rețelelor de gaze naturale, cu condiția că operatorul de sistem respectiv i-a expediat, în prealabil, cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte, o notificare scrisă în acest sens. În cazul în care operatorul de sistem constată existența riscului apariției unei situații de avarie, proprietarul bunului imobil din zona de protecție a rețelelor de gaze naturale, indiferent de tipul de proprietate, este obligat să acorde acces imediat operatorului de sistem la rețelele de gaze naturale respective, în vederea întreprinderii acțiunilor, a măsurilor necesare pentru remedierea situației de risc constatate.

(7) Operatorii de sistem sunt obligați să execute cu prudență lucrările de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare a rețelelor de gaze naturale și să plătească despăgubirea rezonabilă cuvenită pentru eventualele pagube produse la efectuarea lucrărilor menționate, în conformitate cu legislația civilă.

(8) Strămutarea rețelei de gaze naturale, la inițiativa proprietarului bunului imobil care se află în zona de protecție a rețelei de gaze naturale, se efectuează din contul acestuia, după obținerea acordului proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată rețeaua respectivă.”

55. La articolul 80,

La alineatul (2), ultima frază se expune în următoarea redacție: „Pentru a asigura livrarea gazelor naturale pînă la locul de consum al consumatorilor finali, furnizorii încheie contracte pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție a gazelor naturale, în corespundere cu prevederile actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.”

La alineatul (4), după textul „în conformitate cu” se completează cu textul „cerințele stabilite la”;

La alineatul (7), în ultima frază, cuvântul „mari” se exclude.

56. La articolul 83,

La alineatul (7), textul „consumatorilor finali” se substituie cu textul „consumatorilor casnici” iar textul „după ora 18:00” se substituie cu textul „după ora 20:00”;

La alineatul (9), textul „precum și” se exclude.

57. Articolul 84 se completează cu un alineat nou – alineatul (4) în următoarea redacție:

„(4) Dintre consumatorii casnici ce utilizează preponderent gazele naturale pentru încălzire și prepararea hranei, Guvernul poate stabili categorii distincte de consumatori vulnerabili de gaze naturale pentru care să asigure o protecție suplimentară celei asigurate prin măsurile generale de protecție socială.”

58. După articolul 84 se completează cu un articol nou – articolul 84¹ în următoarea redacție:

„Articolul 84¹. Protecția consumatorilor finali în cazul condițiilor defavorabile pe piața gazelor naturale

(1) În cazul în care pe piața gazelor naturale se înregistrează creșteri substanțiale de prețuri ce pot pune în pericol activitatea consumatorilor protejați, Guvernul poate compensa parțial sau total creșterea de prețuri reglementate, pe o perioadă determinată de timp.

(2) Măsurile compensatorii se evidențiază distinct în factură și se aprobă prin Hotărâre de Guvern, care stabilește modalitatea și condițiile în care se aplică măsurile compensatorii respective.”

59. Denumirea Capitolului XII se modifică și va avea următorul conținut:

„Capitolul XII.

ACTIVITATEA DE TRADING. FURNIZAREA GAZELOR NATURALE”

60. După denumirea Capitolului XII, se completează cu un articol nou – articolul 84² în următoarea redacție:

„Articolul 84². Activitatea de trading

(1) Traderul își desfășoară activitatea exclusiv pe piața angro a gazelor naturale cu condiția deținerii licenței pentru activitatea de trading, în conformitate cu prezenta lege și Regulile pieței gazelor naturale.

(2) Traderului îi este interzis să se angajeze în practici anticoncurențiale pe piața de gaze naturale și să împiedice sau să încerce să împiedice, în mod ilicit, alți titulari de licențe sau potențiali competitori să se angajeze în activitatea de trader de gaze naturale, cu respectarea prevederilor legale referitoare la concurență.

(3) În cazul în care desfășoară și alte activități pe piața gazelor naturale, traderul este obligat să asigure separarea contabilă, conform cerințelor stabilite la art. 101 din prezenta lege.

(4) Traderul este obligat să prezinte Agenției rapoarte semestriale cu privire la activitatea desfășurată pe piața angro a gazelor naturale, precum și alte informații solicitate, în modul și termenele stabilite de Agenție.

(5) Traderul este obligat să mențină resursele financiare necesare participării la piața angro a gazelor naturale.

(6) Licența de furnizare asigură toate drepturile de tranzacționare stabilite în acest articol în raport cu un trader și conferă furnizorului dreptul de a desfășura toate activitățile stabilite în acest articol. Trader-ul nu poate deține, concomitent, o licență pentru desfășurarea activității de trading și licența pentru furnizarea gazelor naturale.”

61. La articolul 85,

La alineatul (6), după textul „și ușor de comparat” se completează cu textul „aprobate de Agenție,”;

Alineatul (9) se expune în următoarea redacție:

„(9) Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90 procură gaze naturale urmărind realizarea unui echilibru între obținerea unui cost minim al gazelor achiziționate și asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale pe un termen rezonabil de timp, către consumatorii finali. Acești furnizori sînt obligați să încheie și să prelungească contractele de procurare a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare

Agenției cu cel puțin 30 zile înainte de expirarea contractelor precedente. Neprezentarea contractelor în termenul stabilit se sancționează de Agenție conform Art.113 din prezenta Lege.”

62. La articolul 86,

La alineatul (2), litera e), textul *„la costuri reale”* se substituie cu textul *„cu privire la structura costurilor”*;

La alineatul (2), litera f), textul *„drepturile de care dispun în calitate de beneficiari ai furnizării de gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90”* se substituie cu textul *„alte drepturi ale consumatorilor finali”*;

La alineatul (4) textul *„care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90”* se exclude;

La alineatul (6), în a doua frază, după textul *„Furnizorul include”* se completează cu textul *„și evidențiază distinct”*.

63. La articolul 87,

La alineatul (2), litera e), sintagmele *„reziliere”*, *„de a rezilia contractul”* se substituie cu sintagmele *„de rezolvire”* și, respectiv *„la rezoluțiunea contractului”*.

La alineatul (5), cuvântul *„rezilierea”* se substituie cu cuvântul *„rezoluțiunea”*;

La alineatul (10), textul *„sau să rezilieze contractul”* se substituie cu textul *„și despre dreptul său la rezoluțiunea contractului”*;

La alineatul (11), în prima frază, textul *„poate rezilia în mod unilateral contractul”* se substituie cu textul *„are dreptul la rezoluțiunea în mod unilateral a contractului”*;

La alineatul (11), în a doua frază, textul *„este în drept să suspende sau să rezilieze în mod unilateral contractul”* se substituie cu textul *„are dreptul la suspendarea sau la rezoluțiunea în mod unilateral a contractului”*;

64. La articolul 88,

La alineatul (1), litera d) cuvântul *„rezilierii”* se substituie cu cuvântul *„rezolvirii”*;

La alineatul (2), după textul *„cereri depuse de consumatorul final”* se completează cu textul *„, în conformitate cu Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului.”*;

La alineatul (4), cuvântul *„rezilierea”* se substituie cu cuvântul *„rezolvirea”*;

65. La articolul 89, alineat (1), după textul *„și ușor de comparat”* se completează cu textul *„aprobate de Agenție,”*;

66. La articolul 91,

La alineatul (2), după textul *„decontarea, cantitatea”* se completează cu cuvântul *„furnizată”*;

La alineatul (3), după textul *„prevăzute la alin.(2),”* se completează cu textul *„în formă agregată,”* iar textul *„unele tranzacții”* se substituie cu textul *„tranzacțiile individuale”*.

67. După denumirea Capitolului XIII, se completează cu o nouă secțiune – Secțiunea 1 cu următoarea denumire: **„Secțiunea 1. Prevederi generale”**

68. La articolul 92,

La alineatul (2), după textul „producătorilor, furnizorilor” se completează cu textul „, traderilor, operatorilor sistemelor de transport, operatorilor sistemelor de distribuție, operatorilor depozitelor de stocare”;

La alineatul (3), textul „și în Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu textul „, în Regulile pieței gazelor naturale, în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”;

La alineatul (4), textul „și în Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu textul „, în Regulile pieței gazelor naturale și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”;

Alineatul (6) se expune în următoarea redacție:

„(6) Anual, pînă la 1 martie, Agenția elaborează și publică raportul privind piața gazelor naturale, care trebuie să conțină informații detaliate cu privire la organizarea și funcționarea pieței, prețurile înregistrate, volumele tranzacționate, numărul de participanți și indicatorii de concentrare a pieței, precum și informații privind deficiențele identificate și tendințele evoluțiilor înregistrate pe piața gazelor naturale. Raportul privind piața gazelor naturale se publică pe pagina web oficială a Agenției.”

69. Articolul 93 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 93. Deschiderea și reciprocitatea

Toți consumatorii finali sînt eligibili și au dreptul la libera alegere a furnizorului și la schimbarea furnizorului, inclusiv a furnizorilor din alte țări care sunt părți ale Comunității Energetice, care obțin licență în condițiile stabilite în prezenta lege și au dreptul să revină la furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public conform art. 89.”

70. La articolul 94,

La alineatul (1) textul „capacităților de interconexiune, a altor produse conexe” se substituie cu textul „, produselor conexe”;

La alineatul (2), textul „și cu Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu textul „, Regulile pieței gazelor naturale și cu alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

După alineatul (4) se completează cu un nou alineat – alineatul (5), în următoarea redacție:

„(5) Participanții la piața gazelor naturale sunt obligați să păstreze timp de cel puțin 5 ani informațiile și documentele cu privire la tranzacțiile efectuate pe piața angro a gazelor naturale.”

71. După articolul 94 se completează cu un nou articol - articolul 94¹ în următoarea redacție:

„Articolul 94¹. Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale

(1) Participanții la piața gazelor naturale care efectuează tranzacții cu produse energetice angro sau care manifestă interesul de a intra în astfel de tranzacții prin intermediul notificărilor de tranzacționare sunt obligați să se înregistreze într-un registru, denumit în continuare Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale.

(2) Prin derogare de la Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, Agenția instituie și ține Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale utilizând formatul și cerințele stabilite în cadrul Comunității Energetice, precum și în conformitate cu cerințele stabilite în prezentul articol și îl actualizează în mod continuu.

(3) Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale se actualizează în mod continuu și trebuie să conțină, fără a se limita la acestea, cel puțin următoarele informații:

- a) codul unic de identificare al fiecărui participant la piața gazelor naturale;*
- b) codul fiscal, codul TVA;*
- c) adresa sediului principal/adresa de domiciliu;*
- d) persoanele responsabile pentru deciziile sale operaționale și cele referitoare la tranzacții;*
- e) beneficiarul final al activităților de tranzacționare ale participantului la piața gazelor naturale;*
- f) alte informații care permit identificarea participantului la piața gazelor naturale.*

(4) Procedura de înregistrare și modul de actualizare a Registrului participanților la piața angro a gazelor naturale se stabilește în Regulamentul privind Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale elaborat și aprobat de Agenție.

(5) Participanții la piața de gaze naturale menționați la alineatul (1) sunt obligați să depună la Agenție solicitarea de înregistrare în Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale înainte de a efectua o tranzacție cu produse energetice angro.

(6) Participanții la piața de gaze naturale înregistrați în Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale sunt obligați să notifice Agenția despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare în termenele stabilite în Regulamentul menționat la alineatul (2).

(7) Executarea obligației de a se înregistra în Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale, nu îl exonerează pe participantul respectiv de sarcina de a îndeplini alte obligații ce îi incumbă în conformitate cu prezenta Lege și Regulile pieței gazelor naturale, inclusiv a obligațiilor ce îi revin în calitate de parte responsabilă de echilibrare.

(8) Agenția transmite informațiile din Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale Consiliului de Reglementare al Comunității Energetice, în termenii și condițiile stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

(9) Înregistrarea participanților la piața gazelor naturale care s-au înregistrat deja la Agenție în calitate de participant la piața energiei electrice nu trebuie să conducă la o dublă înregistrare a acestora și se limitează la modificarea listei activităților prestate care au fost înregistrate pentru respectivul participant al pieței.”

72. La articolul 96, alineatul (1) se completează la sfârșit cu textul „, în concordanță cu prevederile specifice ale Codului rețelelor de gaze naturale”;

73. La articolul 97,

Denumirea articolului 97 se modifică și va avea următorul conținut: „**Articolul 97.** Promovarea concurenței pe piața gazelor naturale. Studiu de piață și măsuri de reglementare.”

La alineatul (1) după textul „transparență și nediscriminare” se completează cu textul „și, în conformitate cu articolul 97⁵, ”;

Alineatul (2) se expune în următoarea redacție:

„(2) Agenția efectuează, cel puțin la fiecare doi ani, un studiu de piață, în baza rezultatelor căruia stabilește măsuri necesare și proporționale pentru promovarea concurenței pe piața gazelor naturale

și, pe cale de consecință, pentru crearea premiselor necesare creșterii eficienței pieței gazelor naturale.”

La alineatul (3), litera d) se completează la sfârșit cu textul: „, în conformitate cu prevederile alin. (3²)”;

După alineatul (3) se completează cu trei alineate noi – alineatele (3¹) – (3³), cu următorul conținut:

„(3¹) În baza rezultatelor obținute la efectuarea studiului de piață, Agenția stabilește în calitate de piețe de gaze naturale relevante pentru care se justifică intervenția de reglementare din cauza lipsei unei concurențe efective, piețele de gaze care se caracterizează prin prezența unor bariere semnificative și netranzitorii de intrare pe piață, a căror structură nu tinde către o concurență efectivă în orizontul de timp relevant pe termen scurt sau mediu și pentru care aplicarea legislației în domeniul concurenței nu ar remedia în mod corespunzător disfuncționalitățile pieței respective.

(3²) În cazul în care, în baza rezultatelor obținute la efectuarea studiului de piață, Agenția constată că o piață relevantă a gazelor naturale nu este competitivă în mod efectiv, reieșind din prevederile alin.

(3¹) din prezentul articol, Agenția stabilește întreprinderile de gaze naturale cu putere de piață semnificativă și impune acestor întreprinderi obligații sau măsuri de reglementare specifice adecvate, sau în cazul în care acestea există menține sau modifică aceste obligații, măsuri. Măsurile respective pot constitui una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) obligația de a elibera anumite cantități de gaze naturale, care se pun la dispoziția concurenților de pe piață prin intermediul licitațiilor standard sau a altor proceduri concurențiale, stabilite de Agenție;

b) obligația de a încheia tranzacții directe cu diferiți furnizori, în condiții echitabile și comparabile cu cele oferite celorlalți participanți la piață;

c) obligația întreprinderilor de gaze naturale din cadrul unui grup integrat și care desfășoară activitatea de producere a gazelor naturale și furnizarea angro și cu amănuntul a gazelor naturale, de a prezenta întreprinderilor de gaze naturale care nu fac parte din grupul lor integrat oferte în termeni și condiții echivalente celor oferite întreprinderilor de gaze naturale din cadrul grupului;

d) obligația de a publica cu suficient timp înainte termenii și condițiile programelor de livrare, precum și de a publica periodic rezultatele procedurilor de licitație.

(3³) La stabilirea piețelor relevante și a întreprinderilor de gaze naturale cu putere semnificativă pe piață, Agenția utilizează metodologii pentru evaluarea unei poziții echivalente cu poziția dominantă, metodologii similare celor stabilite de legislația în domeniul concurenței. În acest scop, Agenția cooperează și solicită avizul prealabil al Consiliului Concurenței. În cazul piețelor transfrontaliere sau cu efecte transfrontaliere, Agenția este în drept să efectueze studiul de piață în cooperare cu alte autorități de reglementare și este în drept să solicite opinia Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.”

După alineatul (5) se completează cu un nou alineat – alineatul (6), în următoarea redacție:

„(6) Raportul Agenției privind evaluarea nivelului de concurență pe piața gazelor naturale se publică pe pagina web oficială a Agenției, și se transmite Consiliului Concurenței și Secretariatului Comunității Energetice.”

74. După articolul 97, se completează cu o nouă secțiune – Secțiunea 2, cu următorul conținut:

„Secțiunea 2. Prevederi specifice privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale. Monitorizarea pieței gazelor naturale.

Articolul 97¹. Interdicții privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate

(1) Persoanelor fizice sau juridice, care dețin informații privilegiate cu privire la un produs energetic angro, li se interzice:

- a) să folosească aceste informații pentru a dobândi, ceda sau pentru a încerca să dobândească sau să cedeze, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;
- b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor sale;
- c) să recomande altei persoane să dobândească sau să cedeze, ori să determine altă persoană să dobândească sau să cedeze, în baza informațiilor privilegiate, produsele energetice angro la care se referă respectivele informații.

(2) Interdicțiile stabilite la alineatul (1) din prezentul articol se aplică următoarelor persoane care dețin informații privilegiate referitoare la un produs energetic angro:

- a) membrii organului administrativ, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi;
- b) persoanele care dețin cote în capitalul social al unei întreprinderi;
- c) persoanele care au acces la informație prin exercitarea muncii, profesiei sau funcțiilor;
- d) persoanele care au dobândit astfel de informații prin activități infracționale;
- e) persoanele care cunosc sau trebuie să cunoască că sunt informații privilegiate.

(3) Prevederile de la alineat (1), lit. a) și lit. c) nu se aplică operatorului sistemului de transport la procurarea gazelor naturale în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale conform obligațiilor care îi revin în conformitate cu prevederile articolului 39.

(4) Prevederile de la alineatele (1) – (3) din prezentul articol nu se aplică:

- a) tranzacțiilor realizate pentru a achita o obligație scadentă de dobândire sau cedare a unor produse energetice angro, în cazul în care această obligație decurge dintr-un contract încheiat sau dintr-un ordin de tranzacționare emis înainte ca persoana respectivă să intre în posesia unor informații privilegiate;
- b) tranzacțiilor realizate de producătorii de gaze naturale sau de operatorii depozitelor de stocare al căror scop este de a-și acoperi pierderile imediate, cauzate de întreruperile neplanificate, dacă urmare a nerealizării acestora, participantul la piața gazelor naturale nu ar putea să-și îndeplinească obligațiile contractuale existente sau dacă astfel de acțiuni sunt întreprinse cu acordul operatorilor sistemelor de transport implicați, în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale. Producătorii de gaze naturale, operatorii depozitelor de stocare sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile respective.
- c) participanților la piața gazelor naturale care acționează în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, stabilite la cap. XV, în cazul în care se constată apariția situației excepționale în sectorul gazelor naturale, iar mecanismele de piață pe întreg teritoriul țării au fost suspendate. În acest caz, Agenția asigură publicarea informațiilor privilegiate în conformitate cu prevederile articolului 97².

(5) În cazul în care persoana care deține informații privilegiate cu privire la un produs energetic angro este o persoană juridică, interdicțiile stabilite la alineatul (1) din prezentul articol se aplică în egală măsură persoanelor fizice care participă la luarea deciziei privind realizarea tranzacției din numele persoane juridice respective.

(6) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținându-se cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepție cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau la prețul produselor energetice.

Articolul 97². Obligația de a publica informații privilegiate

(1) Un participant la piața gazelor naturale este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau instalațiile pe care le deține sau le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de a căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare, a instalațiilor de utilizare sau a rețelilor de transport al gazelor naturale, inclusiv în ceea ce privește indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora.

(2) Un participant la piața gazelor naturale poate amâna, în mod excepțional și pe propria răspundere, publicarea unor informații privilegiate, pentru a nu aduce atingere intereselor sale legitime cu condiția că omisiunea în cauză nu induce în eroare publicul, iar participantul la piața gazelor naturale poate asigura confidențialitatea respectivelor informații și nu ia decizii cu privire la tranzacționarea de produse energetice angro pe baza informațiilor respective. Participantul la piața gazelor naturale este obligat să notifice despre acest fapt Agenția, fără întârziere, cu prezentarea motivelor care justifică amânarea publicării acestora.

(3) Dacă, în cadrul exercitării normale a muncii, a profesiei sau a funcțiilor sale, un participant la piața gazelor naturale, un angajat sau reprezentant al său divulgă informații privilegiate legate de un produs energetic angro, în conformitate cu articolul 97¹, alin. (1), lit. b), acesta trebuie să se asigure ca informațiile respective să fie publicate în mod simultan, complet și efectiv. În cazul divulgării neintenționate, participantul la piața gazelor naturale este obligat să se asigure ca informațiile să fie publicate în mod complet și efectiv cât mai repede posibil după respectiva divulgare neintenționată.

(4) Cerința stabilită la alineatul (3) din prezentul Articol nu se aplică în cazul în care persoana care primește informațiile are obligația de a păstra confidențialitatea în conformitate cu actele normative în vigoare, dispozițiile statutare sau clauzele contractuale.

(5) Printr-o hotărâre aprobată în acest sens, Agenția stabilește criteriile care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și modul de publicare a acestora.

(6) Executarea obligațiilor stabilite la alineatele (1) și (2) din prezentul Articol nu exonerează participanții la piața gazelor naturale de la îndeplinirea cerințelor privind publicarea informațiilor,

stabilite în prezenta Legea și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție, în special în ceea ce privește termenul și metoda de publicare a acestora.

(7) Prevederile alineatelor (1) și (2) nu aduc atingere dreptului participanților la piața gazelor naturale de a amâna divulgarea informațiilor sensibile ce țin de protecția infrastructurii critice și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora dacă informațiile respective se consideră a fi secret de stat, secret comercial sau informații oficiale cu accesibilitate limitată.

Articolul 97³. Obligațiile persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional

(1) Orice persoană fizică sau juridică, care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să-și desfășoare activitatea cu respectarea articolului 97¹ și a articolului 97⁴, alineat (1). În cazul în care persoana respectivă are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile articolului 97¹ sau ale articolului 97⁴, alineat (1), aceasta este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt.

(2) Activitate de intermediere a tranzacțiilor presupune prestarea serviciilor de organizare a tranzacțiilor pentru:

- a) crearea circumstanțelor necesare sau oferirea de asistență pentru părțile terțe (cumpărător sau vânzător) astfel încât să fie încheiată o tranzacție angro cu gaze naturale (să influențeze în mod direct asupra încheierii tranzacției), sau
- b) oferirea unui instrument sau a unor mijloace care să faciliteze încheierea de tranzacții cu produse energetice angro de către părți terțe (cumpărător sau vânzător) și care nu se limitează doar la furnizarea mijloacelor prin intermediul cărora părțile terțe pot comunica între ele.

Articolul 97⁴. Interzicerea manipulării pieței.

(1) Se interzice manipularea sau tentativa de manipulare a pieței gazelor naturale.

(2) În sensul prezentei legi, manipularea pieței include una din următoarele acțiuni:

1) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro:

- a) care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice angro;
- b) care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de gaze naturale;
- c) care utilizează sau prin care se încearcă utilizarea unui instrument fictiv sau a oricărei alte forme de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, inclusiv răspândirea

de zvonuri și difuzarea de informații false sau înșelătoare, în contextul în care persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false sau înșelătoare.

Articolul 97⁵. *Monitorizarea pieței gazelor naturale*

(1) Agenția monitorizează piața gazelor naturale și, în conformitate cu prevederile art. 14¹ din Legea cu privire la energetică, este în drept să colecteze informații cu privire la posibilele încălcări pe piața gazelor naturale, din oficiu, la sesizarea unui organ central de specialitate, a unei autorități publice, inclusiv a Consiliului Concurenței, la cererea unui participant la piața gazelor naturale sau la sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(2) Agenția este în drept să solicite, în scris, prezentarea de către un participant la piața angro a gazelor naturale, de către o persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional sau de către o altă persoană care este în legătură cu oricare dintre acestea, a informațiilor sau a documentelor necesare în legătură cu exercitarea funcției Agenției de monitorizare a integrității și transparenței pieței angro a gazelor naturale.

(3) Agenția elaborează și aprobă hotărârea privind setul de cerințe cu privire la protecția datelor în legătură cu informațiile colectate și procesate în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale.

(4) La exercitarea funcției sale de monitorizare a pieței, Agenția poate iniția investigații sau efectua controale în temeiul art. 8, alin. (1), lit. j) și lit. k) din prezenta lege. Participanții la piața gazelor naturale sunt obligați să coopereze cu Agenția și să prezinte informațiile necesare, precum și trebuie să se abțină de la obstrucționarea în orice mod a Agenției la efectuarea controalelor și a investigațiilor.

Articolul 97⁶. *Atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor privind nerespectarea sau încălcarea prevederilor art. 97¹ - 97⁴*

(1) Agenția este în drept să inițieze investigații din oficiu sau la recepționarea unei cereri, în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă prevederile art. 97¹ - 97⁴.

(2) Investigațiile se efectuează cu respectarea principiilor și a procedurii stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și în Codul administrativ, aprobat prin Legea nr. 116/2018.

(3) În cadrul investigației, Agenția exercită drepturile stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, în Codul administrativ, aprobat prin legea nr. 116/2018, precum și următoarele drepturi specifice:

a) să solicite instanței de judecată obligarea furnizorilor de servicii de comunicații electronice să prezinte Agenției înregistrările telefonice existente și înregistrările existente aferente altor servicii de comunicații electronice;

b) să efectueze pe piața gazelor naturale controale comune cu Consiliul Concurenței;

c) să transmită informații sau documente organismelor de drept în vederea inițierii urmăririi penale, după caz;

d) la constatarea circumstanțelor care indică încălcarea sau nerespectarea unei sau mai multor prevederi din prezentul Capitol și săvârșirea unei infracțiuni stabilite de Codul penal, să informeze

organele de drept și instanțele de judecată corespunzătoare cu privire la rezultatele și finalitatea procedurii administrative desfășurate în conformitate cu prezenta Lege.

(4) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul acestui articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.

Articolul 97⁷. Atribuțiile Agenției în legătură cu solicitarea aplicării unor măsuri de către instanța de judecată

(1) Sub rezerva alineatului (2) din prezentul articol și în conformitate cu Codul administrativ, pe parcursul realizării investigației, a efectuării controlului în legătură cu o presupusă nerespectare sau încălcare a unei sau a unor prevederi din art. 97¹- 97⁴, Agenția, în limitele obiectului investigației, al controlului inițiat este în drept să solicite instanței de judecată:

a) emiterea unei încheieri privind interzicerea unei persoane de a săvârși anumite acte sau privind obligarea unei persoane de a întreprinde anumite acțiuni și/sau

b) emiterea unei încheieri privind interzicerea sau privind obligarea la încetarea acțiunii de nerespectare a unei sau a mai multor prevederi din art. 97¹- 97⁴; sau

c) emiterea unei încheieri privind aplicarea sechestrului asupra bunurilor sau privind interzicerea unei persoane de a dispune sau de a întreprinde alte acțiuni în raport cu bunurile sale.

(2) La luarea deciziei privind depunerea cererii în instanța de judecată sau la emiterea încheierii pentru autorizarea măsurilor stabilit la alin. (1), Agenția sau instanța de judecată trebuie să ia în considerare următoarele circumstanțe ale cauzei și orice factor relevant aferent acestora:

a) relevanța probelor cu privire la angajarea de către persoanele respective în acțiuni care constituie abuz pe piața gazelor naturale;

b) comportamentul și istoricul abaterilor anterioare ale persoanei respective;

c) severitatea riscului pentru asigurarea stabilității pe piața angro de gaze naturale, asociat cu persoana respectivă sau cu grupul de persoane respective;

d) probabilitatea rezonabilă ca abaterea respectivă să continue sau să se repete;

e) probe rezonabile care indică faptul că o persoană ar fi în situația de a nu fi stare să respecte sau că nu a respectat prevederile art. 97¹- 97⁴ și care conduc la o bănuială rezonabilă că persoana respectivă urmează să dispună de bunurile obținute în acest mod.

(3) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul acestui articol trebuie să corespundă principiului proporționalității

Articolul 97⁸. Cooperarea la nivel național și regional în contextul monitorizării pieței gazelor naturale

(1) În legătură cu monitorizarea integrității și a transparenței pieței gazelor naturale, în conformitate cu prezentului articol și Legea cu privire la energetică, Agenția colaborează cu autoritățile naționale de reglementare din țările vecine cu țările parte a Comunității Energetice și cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, cu alte autorități de resort și cu organele de drept din Republica Moldova, inclusiv cu Consiliul Concurenței prin diverse mijloace, care includ fără a se limita schimbul de informație și încheierea de memorandum de înțelegere la necesitate.

(2) Agenția colaborează cu autoritatea de reglementare a pieței financiare, prin schimb de informații în legătură cu instrumentele derivate ale gazelor naturale, precum și prin alte mijloace, inclusiv prin încheierea de memorandum de înțelegere.

(3) Agenția informează Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice atunci când există motive rezonabile să suspecteze că pe piața gazelor naturale din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care contravin prevederilor prezentului Capitol, oferind informații cât mai detaliate posibil în legătură cu acțiunile respective.

(4) În cazul în care există bănuieli rezonabile că în altă țară parte a Comunității Energetice sunt întreprinse acțiuni care influențează piața angro de gaze naturale sau prețurile produselor energetice angro din Republica Moldova și care contravin principiului excluderii abuzului pe piață și a manipulării pieței stabilite în prezenta Lege, Agenția este în drept să notifice despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice și să solicite întreprinderea acțiunilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor respective.

(5) Agenția sesizează Consiliul Concurenței în cazul în care există motive întemeiate să suspecteze că pe piața gazelor naturale din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care pot constitui o încălcare a Legii concurenței nr. 183/2012 și notifică despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice.

(6) La sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice privind o presupusă încălcare a prevederilor prezentului Capitol, Agenția transmite informațiile solicitate sau, după caz, inițiază o investigație în legătură cu presupusa încălcare notificată și întreprinde măsurile necesare pentru remedierea încălcărilor identificate. În cazul în care nu este posibilă prezentarea informațiilor solicitate în termenii stabiliți, Agenția notifică Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice despre acest fapt, precum și cu privire la motivele justificative.

(7) Prin derogare de la prevederile alineatului (5) din prezentul articol, Agenția este în drept să refuze să dea curs solicitării Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice în cazul în care:

- a) aceasta ar putea afecta suveranitatea sau securitatea națională;
- b) autoritățile naționale competente au inițiat deja o procedură judiciară pentru aceleași fapte/acțiuni și împotriva acelorași persoane;
- c) instanța de judecată a pronunțat o hotărâre definitivă și irevocabilă în privința persoanelor respective cu privire la aceleași fapte comise.

(8) În acest caz, Agenția informează în modul corespunzător Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, prezentând informații detaliate privind procedurile inițiate sau hotărârile adoptate de autoritățile/instanțele naționale.

Articolul 97⁹. Nedivulgarea informațiilor confidențiale. Transparența. Secretul profesional. Protecția datelor

(1) Agenția este obligată să se abțină de la divulgarea informațiilor obținute în conformitate cu articolul 97², alineat (2), a informațiilor obținute în contextul exercitării atribuțiilor stabilite la articolul 97⁵ - 97⁶, precum și a altor informații oficiale cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul și în legătură cu exercitarea de către Agenție a funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale. Agenția întreprinde măsurile necesare pentru a asigura confidențialitatea, integritatea și protecția

informațiilor respective, precum și măsurile necesare pentru a preveni folosirea necorespunzătoare a acestor informații, inclusiv accesul neautorizat la acestea.

(2) Sub rezerva respectării secretului profesional, Agenția este în drept să publice o parte din informațiile pe care le deține, cu condiția ca informațiile sensibile din punct de vedere comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, care vizează anumiți participanți la piața gazelor naturale sau anumite tranzacții sau piețe individuale, să nu fie divulgate și să nu poată fi deduse.

(3) Agenția pune la dispoziție în scopuri științifice baza de date comerciale de care dispune, ce conține date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele privind confidențialitatea informațiilor stabilite în prezenta Lege și alte acte normative aplicabile.

(4) Informațiile indicate la alineatele (2) și (3) se publică sau se prezintă în scopul îmbunătățirii transparenței piețelor angro de gaze naturale și doar dacă este puțin probabil ca acestea să ducă la denaturarea concurenței pe piețele gazelor naturale. Agenția distribuie informațiile în mod echitabil, în conformitate cu o procedură transparentă, stabilită într-un regulament elaborat și aprobat de Agenție. Regulamentul respectiv se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(5) Informațiile cu caracter confidențial care sunt obținute sau transmise în conformitate cu prezentul Capitol fac obiectul cerinței privind respectarea secretului profesional.

(6) Obligația de păstrare a secretului profesional se aplică:

a) persoanelor care lucrează sau care au lucrat pentru Agenție, pentru Consiliul Concurenței, pentru alte autorități publice care au intrat în posesia informațiilor stabilite la alineatul (1);

b) experților mandatați de Agenție, de Consiliul Concurenței, sau de alte autorități publice care primesc informații cu caracter confidențial în conformitate cu prezentul Capitol.

(7) Informațiile confidențiale obținute la exercitarea funcțiilor de persoanele indicate în alineatul (6) la exercitarea funcțiilor lor nu pot fi divulgate nici unei alte persoane sau autorități decât într-o formă prescurtată, anonimată sau agregată care să nu permită identificarea niciunui participant al pieței gazelor naturale, cu excepția cazurilor în care obligația de divulgare este stabilită expres în prezenta Lege sau în alte acte normative.

(8) Agenția, autoritățile sau persoanele care obțin informații confidențiale în conformitate cu prezenta Lege sunt în drept să le utilizeze exclusiv în scopul exercitării atribuțiilor stabilite prin prezenta Lege. Alte autorități, sau persoane pot utiliza aceste informații doar în scopul pentru care le-au fost furnizate sau în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor. Autoritatea care a primit informațiile respective este în drept să le utilizeze în alte scopuri cu condiția obținerii acordului Agenției, a autorităților sau a persoanelor care au comunicat informațiile respective.

(9) Agenția aprobă hotărârea cu privire la cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale, cu respectarea actelor normative care reglementează protecția datelor.”

75. La articolul 98, alineatul (2) textul ”de tip intrare și ieșire” se substituie cu textul „armonizate de intrare și ieșire”;

76. La articolul 99,

alineatul (1) se completează la sfârșit cu următoarele fraze: „La elaborarea metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale,

Agenția respectă principiile stabilite în prezenta lege și în Codul rețelelor de gaze naturale. Agenția poate stabili tarife de transport de tip intrare și ieșire cu valori uniforme pentru toate punctele de intrare, respectiv de ieșire.”;

la alineatul (3), litera a)

la prima liniuță, după textul „aferele procurării” se completează cu cuvântul „volumele”;

la a treia liniuță, textul „de personal” se substituie cu textul „aferele retribuiri muncii”;

a patra liniuță se expune în următoarea redacție: *„cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, calculate de la costul de intrare și costurile ulterioare capitalizate aprobate de către Agenție, asigurându-se că valoarea acestora va fi recuperată prin preț, tarif reglementat doar o singură dată”;*

după a șasea liniuță, se completează cu o liniuță nouă în următoarea redacție:

„- cheltuielile justificate ale furnizorului pentru asigurarea stocurilor de gaze naturale, inclusiv eventuale costuri financiare;”

la a noua liniuță după textul „tarifelor și a prețurilor reglementate” se completează cu textul *„(componenta de corectare a venitului reglementat)”*.

la alineatul (3), litera d) se expune în următoarea redacție:

„d) modul de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale, reieșind din volumele gazelor naturale injectate în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale;”

după alineatul (3) se completează cu un alineat nou – alineat (3¹) în următoarea redacție:

„(3¹) La determinarea cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, admise în scopuri tarifare, indicate la alin. (3), liniuța 4, nu se ia în considerație valoarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi, valoarea altor active finanțate de către terți, inclusiv de către consumatori, precum și modificarea costului de intrare a mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, rezultată în urma reevaluării acestora sau prin aplicarea unui alt procedeu decât prin prisma costurilor ulterioare capitalizate.”

La alineatul (5) textul „aplicare a tarifului reglementat” se substituie cu textul „aplicare a tarifelor reglementate” iar după textul „în raport cu punctele de intrare și de ieșire” se completează cu textul *„, modul de determinare a prețurilor de referință și să reflecte inclusiv principiile stabilite în articolul 99¹”;*

77. După articolul 99 se completează cu două articole noi – articolul 99¹ și articolul 99² în următoarea redacție:

„Articolul 99¹. Tarifele armonizate de intrare/ieșire

(1) În scopul determinării tarifelor armonizate de intrare/ieșire pentru serviciul de transport al gazelor naturale se consideră că rețelele de transport al gazelor naturale formează un sistem unic de intrare/ ieșire, pentru tot teritoriul Republicii Moldova, în cadrul căruia fiecare operator al sistemului de transport este responsabil de rețelele pe care le exploatează.

(2) Tariful armonizat pentru serviciul de transport, la punctele de intrare și de ieșire în/din sistemul unic de intrare/ieșire se determină în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare

a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, aprobată de Agenție în conformitate cu principiile stabilite în prezenta Lege.

(3) Prețurile de referință se calculează în baza metodei de calcul a prețurilor de referință, care este parte a Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale. În cazul în care se organizează licitații, prețul de referință urmează a fi utilizat în calitate de preț de rezervă pentru produsele de capacitate standard anuală pentru capacitate fermă și ca bază pentru stabilirea prețurilor de rezervă pentru produsele de capacitate standard neanuală pentru capacitate fermă și pentru produsele de capacitate standard pentru capacitate întreruptibilă. În cazul în care nu se recurge la organizarea de licitații pentru alocarea capacităților, prețul de referință urmează a fi utilizat în calitate de tarif armonizat pentru serviciul de transport pentru produsul de capacitate respectiv.

(4) La determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, se aplică aceeași metodă de stabilire a prețurilor de referință în comun pentru toți operatorii sistemelor de transport, care exploatează rețelele de transport al gazelor naturale în cadrul sistemului unic de intrare/ieșire. Agenția este în drept să aplice metoda de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate sau o altă metodă de calcul care întrunește cerințele și principiile stabilite în prezenta Lege și în Codul rețelilor de gaze naturale. Dacă Agenția decide cu privire la aplicarea unei alte metode de calcul decât metoda de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate, aceasta din urmă trebuie să servească drept scenariu de referință pentru comparație cu metoda de calcul propusă.

(6) Pentru determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, Agenția stabilește veniturile reglementate pentru fiecare operator al sistemului de transport, care urmează a fi recuperate prin tarifele respective, în baza metodei costului reglementat al serviciului prestat (regim tarifar fără plafonarea prețului). Veniturile reglementate respective urmează a fi stabilite reieșind din baza reglementată a activelor, care se calculează separat pentru fiecare operator al sistemului de transport, precum și din costurile de întreținere și exploatare. Baza reglementată a activelor pentru fiecare operator al sistemului de transport trebuie să includă, fără a se limita, costurile capitale constituite din amortizarea activelor și rentabilitatea mijloacelor fixe, costurile de investiție realizate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu planul de investiții stabilit în art. 42, precum și costurile de întreținere și de exploatare.

(7) La stabilirea tarifelor armonizate de intrare/ieșire și la reconcilierea veniturilor, Agenția aplică următoarele principii:

a) recuperarea parțială sau recuperarea în exces a venitului aferent serviciilor de transport trebuie redusă la minimum, luând în considerație în modul corespunzător investițiile necesare;

b) nivelul tarifelor pentru serviciul de transport trebuie să asigure recuperarea la timp de către operatorul sistemului de transport a venitului aferent serviciilor de transport;

c) evitarea, în măsura posibilităților, a diferențelor semnificative între nivelul tarifelor pentru serviciul de transport aplicabile pentru două perioade tarifare consecutive.

(8) La determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, Agenția va lua în considerare inclusiv capacitățile estimate a fi rezervate în fiecare din punctele de intrare/de ieșire stabilite, cantitățile estimate a fi transportate, cantitățile înregistrate în perioada precedentă, alți parametri necesari a fi luați în calcul în funcție de metoda de stabilire a prețurilor de referință utilizată în conformitate cu prevederile alin. (4) din prezentul articol.

(9) În conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, la aplicarea metodei de stabilire a prețurilor de referință la punctele de intrare/de ieșire, Agenția este în drept să utilizeze una sau mai multe din următoarele metode de ajustare la punctele de intrare/ieșire:

- a) efectuarea de către Agenție a unei evaluări comparative, prin care prețurile de referință dintr-un anumit punct de intrare sau de ieșire sunt ajustate astfel încât valorile rezultate să atingă nivelul competitiv al prețurilor de referință;*
- b) efectuarea de către Agenție a unei egalizări, prin care același preț de referință se aplică la unele puncte sau la toate punctele dintr-un grup omogen de puncte;*
- c) efectuarea de către Agenție a unei redimensionări, prin care prețurile de referință din toate punctele de intrare sau din toate punctele de ieșire ori din ambele tipuri de puncte să fie ajustate prin înmulțirea valorilor acestora cu o constantă, sau prin adunarea sau scăderea unei constante din valorile acestora.*

(10) O serie de factori determinanți pot servi ca temei pentru luarea deciziei de utilizare a metodei de ajustare prin egalizare stabilită la alin. (9), lit. b), inclusiv, dar fără a se limita:

- a) necesitatea evitării subvențiilor încrucișate, în special în ceea ce privește utilizarea intra-zonală și inter-zonală;*
- b) încurajarea utilizării activelor care contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale;*
- c) consolidarea stabilității prețurilor și a fluxurilor;*
- d) stimularea concurenței pe piața angro și pe piața cu amănuntul;*
- e) asigurarea simplității și a transparenței la stabilirea tarifelor;*
- f) evitarea diferențelor de preț în cadrul grupurilor omogene de puncte.*

Articolul 99². *Reconcilierea veniturilor. Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport*

(1) Diferențele dintre veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de transport și veniturile obținute efectiv în aceeași perioadă de timp se reconciliază cu respectarea principiilor stabilite în prezentul articol și în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale.

(2) Veniturile nerecuperate în cazul recuperării parțiale și veniturile suplimentare obținute în cazul recuperării în exces a venitului aferent serviciului de transport se determină ca diferența dintre venitul efectiv obținut urmare a prestării serviciului de transport și venitul reglementat aferent serviciului de transport.

- a) în cazul în care diferența respectivă este pozitivă, aceasta indică recuperarea în exces a venitului aferent serviciului de transport (excedent tarifar);*
- b) în cazul în care diferența respectivă este negativă, aceasta indică recuperarea parțială a venitului aferent serviciului de transport (deficit tarifar).*

(3) La determinarea veniturilor nerecuperate în cazul recuperării parțiale și a veniturile suplimentare obținute în cazul recuperării în exces a venitului aferent serviciului de transport se iau în considerare compensațiile achitate în cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport.

(4) În legătură cu reconcilierea veniturilor, fiecare operator al sistemului de transport utilizează un singur cont de regularizare în care înregistrează informații privind venitul reglementat aferent serviciului de transport, venitul real obținut urmare a prestării serviciului de transport, recuperarea parțială sau recuperarea în exces a venitului aferent serviciului de transport pe parcursul unei perioade tarifare, alte informații, precum diferența dintre valoarea anticipată și cea reală a componentelor de cost.

(5) Scopul reconcilierii contului de regularizare este de a rambursa operatorului sistemului de transport veniturile nerecuperate în cazul recuperării parțiale și de a returna utilizatorilor de sistem veniturile suplimentare obținute de operatorul sistemului de transport în cazul recuperării în exces. Agenția stabilește, în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, perioada de timp pentru care se efectuează reconcilierea contului de regularizare.

(6) În contextul aplicării aceleiași metode de stabilire a prețurilor de referință în comun pentru toți operatorii sistemelor de transport, care exploatează rețelele de transport al gazelor naturale în cadrul sistemului unic de intrare/ieșire, se instituie mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport. În cadrul mecanismului de compensare, un operator al sistemului de transport este obligat să achite altui operator al sistemului de transport o compensație aprobată de Agenție. Metoda de determinare a compensației, modul, termenele și periodicitatea de achitare a compensației, modul de ajustare a compensației se stabilesc în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale.

(7) Cheltuielile aferente achitării compensației se deduc în conformitate cu art. 24, alin. (14¹) din Codul fiscal.

(8) Agenția monitorizează implementarea mecanismului de compensare, inclusiv executarea de către operatorii sistemelor de transport a obligațiilor ce le revin în cadrul mecanismului de compensare, stabilite în prezentul articol, în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale și în hotărârile adoptate de Agenție. Agenția monitorizează colectarea veniturilor de către operatorii sistemelor de transport și ajustează compensația din oficiu sau la cererea unuia din operatorii sistemelor de transport.

(9) Operatorul sistemului de transport care nu primește în termenul și în mărimea stabilită compensația stabilită de Agenție, este în drept să notifice Agenția cu privire la acest fapt și să solicite sancționarea operatorului sistemului de transport care nu și-a îndeplinit obligația de plată a compensației. Pentru neplata, întârzierea plății compensației sau achitarea incompletă a acesteia de către operatorul sistemului de transport, Agenția aplică sancțiune financiară în conformitate cu art. 113, alin. (2), lit. e) din prezenta lege.

(10) Operatorii sistemelor de transport elaborează și prezintă Agenției rapoarte trimestriale cu privire la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în cadrul mecanismului de compensare, în care reflectă inclusiv informații cu privire la eventualele întârzieri la plata compensației, achitarea integrală sau parțială a compensației, veniturile colectate.”

78. La articolul 100, după alineatul (4) se completează cu un nou alineat – alineatul (4¹) în următoarea redacție:

„(4¹) Prețurile și tarifele aprobate de Agenție se ajustează în cazurile și modul stabilite în metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate, la cererea scrisă a întreprinderii de gaze naturale respective sau la inițiativa Agenției. În acest scop, Agenția examinează premisele care determină revizuirea prețurilor, a tarifelor reglementate. Întreprinderile de gaze naturale sunt obligate să prezinte Agenției informațiile și documentele solicitate în acest scop, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.”

79. La articolul 103,

- La alineatul (1), în a doua frază, textul *„funcțiile participanților la piața gazelor”* se substituie cu textul *„funcțiile autorităților de resort, a întreprinderilor de gaze”* iar textul *„activităților pe piața gazelor naturale”* se substituie cu textul *„activităților în sectorul gazelor naturale”*;

- Alineatul (2) se modifică și se expune în următoarea redacție:

„Asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale este de competența partajată a Agenției și a Guvernului, conform competențelor instituționale ale acestora și ale prederilor prezentei Legi, precum și a întreprinderilor de gaze naturale și implică stabilirea și monitorizarea realizării măsurilor preventive și de urgență necesare pentru prevenirea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, precum și pentru lichidarea consecințelor situațiilor excepționale”.

- După alineatul (2) se completează cu un două alineate noi – alineatul (2¹) și (2²), în următoarea redacție:

„(2¹) În acest sens, Guvernul aprobă Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, componența Comisiei pentru situații excepționale și îndeplinește alte atribuții stabilite prin prezenta lege.

(2²) Agenția contribuie la asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale și îndeplinește atribuțiile stabilite prin prezenta lege, inclusiv întreprinde acțiunile stabilite în prezentul Capitol în legătură cu prevenirea și gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale”.

- La alineatul (4), textul *„funcțiile participanților la piața gazelor naturale, stabilește standardele minime de siguranță în aprovizionarea”* se substituie cu textul *„funcțiile întreprinderilor de gaze naturale, stabilește standardele privind infrastructura și privind aprovizionarea”*;

- Alineatul 6 se completează la sfârșit cu următoarea frază:

„În virtutea atribuțiilor pe care le îndeplinește, Agenția contribuie la elaborarea măsurilor destinate asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale și colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale.”

80. La articolul 104,

La alineatul (1) textul *„în colaborare cu Comisia pentru situații excepționale”* se exclude;

La alineatul (5), litera b), textul *„aprobat de Guvern”* se exclude.

81. La articolul 105,

După alineatul (3) se completează cu un nou alineat – alineatul (3¹) în următoarea redacție:

„(3¹) În cazul constatării de către Comisia pentru situații excepționale a existenței unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, toate acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către

întreprinderile de gaze naturale, în special de către operatorii sistemelor de transport, de alți participanți la piața gazelor naturale, precum și acțiunile Agenției, ale organelor sau autorităților administrației publice centrale, ale altor autorități publice în legătură cu apariția unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, se coordonează de către Comisia pentru situații excepționale, în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și Planul de urgență.”

Alineatul (5) se expune în următoarea redacție:

„(5) Pe perioada existenței situației excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de urgență este documentul operativ de lucru al Comisiei pentru situații excepționale, precum și al întreprinderilor de gaze naturale, al altor participanți la piața gazelor naturale, al Agenției, al organelor sau autorităților administrației publice centrale sau al autorităților publice. Măsurile stabilite în Planul de acțiuni, deciziile Comisiei pentru situații excepționale sînt obligatorii și prevalează în raport cu prevederile contractuale și cu actele normative în domeniu.”

După alineatul (5) se completează cu un nou alineat – alineatul (5¹) în următoarea redacție:

„(5¹) Pe perioada existenței situației excepționale, întreprinderile de gaze naturale nu sunt în drept să se eschiveze de la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în conformitate cu legea și contractele încheiate, cu condiția că acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei pentru situații excepționale.”

După alineatul (6) se completează cu un nou alineat – alineatul (6¹) în următoarea redacție:

„(6¹) Schimbul de informații dintre Comisie și organele centrale de specialitate ale administrației publice, Agenție, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale și alte instituții, respectiv, dintre Comisia pentru situații excepționale și operatorul sistemului de transport desemnat se efectuează în conformitate cu Hotărîrea de Guvern nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale în sectorul gazelor naturale.”

82. După articolul 105 se completează cu două articole noi – articolul 105¹ și articolul 105² în următoarea redacție:

„Articolul 105¹. *Competențele specifice ale Comisiei pentru situații excepționale la gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale*

(1) În legătură cu gestionarea situațiilor excepționale, Comisia pentru situații excepționale îndeplinește următoarele atribuții:

- a) examinează sesizările privind apariția unei situații excepționale;*
- b) preia, în cazul constatării situației excepționale, atribuțiile privind gestionarea situației excepționale în special, atribuțiile privind coordonarea acțiunilor care urmează să fie întreprinse, în conformitate cu Planul de urgență, de către organul central de specialitate, de către Agenție, de către alte organe sau autorități ale administrației publice centrale, de către alte autorități publice, de către întreprinderile de gaze naturale, precum și de către alți participanți la piața gazelor naturale;*
- c) adoptă decizii cu privire la aplicarea unor măsuri excepționale necesare pentru gestionarea situației excepționale, inclusiv pentru înlăturarea sau minimiza consecințele survenite urmare a survenirii situației excepționale în sectorul gazelor naturale;*

d) în funcție de gravitatea situației create în legătură cu limitarea, întreruperea aprovizionării cu gaze naturale și de caracterul măsurilor ce urmează fi adoptate pentru gestionarea situației create, prezintă Guvernului un raport privind declararea stării de urgență în conformitate cu art. 17- 19 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;

e) analizează caracterul, cauzele și consecințele situațiilor excepționale, eficacitatea măsurilor întreprinse pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor protejați, eficacitatea măsurilor întreprinse pentru lichidarea consecințelor situațiilor excepționale, precum și analizează alte informații relevante;

f) alte atribuții stabilite în prezenta lege, Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu, de război, în Regulamentul Comisiei pentru situații excepționale și Regulamentul și Planul de acțiuni pentru situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, stabilite la art. 103, alin. (2) din prezenta lege.

(2) La gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale, deciziile Comisiei pentru situații excepționale pot viza atât întreprinderile din sectorul gazelor naturale, precum și întreprinderile din alte sectoare, inclusiv sectorul electroenergetic, sectorul termoelectric, sectorul telecomunicațiilor.

Articolul 105². Competențele specifice ale Agenției în legătură cu situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale:

La survenirea unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale Agenția exercită următoarele atribuții:

a) impune obligații de serviciu public întreprinderilor de gaze naturale în conformitate cu art. 11, alin. (3), lit. a) și monitorizează respectarea acestora;

b) suspendă, în conformitate cu art. 16, alin. (3) licența titularului de licență care nu se conformează deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, deciziilor Agenției și desemnează alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului a cărui licență a fost suspendată;

c) aprobe tarife, prețuri reglementate în condițiile stabilite la art. 9, alin. (6¹) din prezenta lege;

d) monitorizează respectarea de către titularii de licențe a deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, inclusiv executarea contractelor încheiate în conformitate cu deciziile Comisiei pentru Situații excepționale și, conform atribuțiilor stabilite prin lege, întreprinde acțiunile necesare pentru a asigura respectarea și implementarea corespunzătoare a măsurilor respective de către titularii de licențe;

e) exercită alte atribuții care îi revin în conformitate cu Legea în măsura în care acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei pentru situații excepționale.”

83. La articolul 107, alineat (2)

În prima frază, textul „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și” se exclude;

În a doua frază, după textul „Raportul menționat se prezintă” se completează cu textul „Guvernului și”.

84. După articolul (108) se completează cu două articole noi – articolul 108¹ și articolul 108² în următoarea redacție:

„**Articolul 108¹.** Stocarea gazelor naturale

(1) Furnizorul de ultimă opțiune desemnat în conformitate cu Articolul 90 este obligat să asigure stocarea gazelor naturale într-o cantitate suficientă pentru acoperirea consumului de gaze naturale pe parcursul a două luni de iarnă.

(2) Agenția stabilește cantitatea de gaze de stocat în conformitate cu alin.(1) și o actualizează la necesitate. În cazul în care sunt desemnați mai mulți furnizori de ultimă opțiune, cantitatea de stocat se împarte proporțional cotelor de piață ale furnizorilor respectivi.

(3) Cantitatea de gaze naturale stocate poate fi utilizată total sau parțial prin decizie a Comisiei pentru situații excepționale.

(4) Cantitatea de gaze naturale stocate poate fi utilizată total sau parțial și de către furnizorul care o deține, în vederea reducerii costurilor cu achiziția gazelor naturale în cazul unor costuri mari ale gazelor pe piețele internaționale, cu condiția să dețină contract stabil și asigurător de achiziție gaze pentru cel puțin șase luni de consum. În acest caz, refacerea cantităților de gaze naturale stocate se realizează în maxim șase luni din momentul începerii utilizării gazelor naturale stocate. Despre aceasta furnizorul informează Agenția și Guvernul.

(5) Costurile de stocare și costurile financiare justificate aferente achiziționării gazelor stocate sunt luate în considerare la stabilirea prețurilor reglementate ale furnizorului respectiv, pe baza documentelor confirmative.

(6) Costurile gazelor naturale stocate sunt luate în considerare de către Agenție la stabilirea prețurilor reglementate ale furnizorului respectiv în momentul utilizării acestor cantități de gaze naturale.

Articolul 108². Obligația de serviciu public privind stocarea gazelor

(1) Guvernul poate stabili o obligație de serviciu public pentru un trader de gaze naturale sau pentru un furnizor de gaze naturale care să asigure stocarea gazelor naturale în conformitate cu Art.11 alin.(2) litera c).

(2) Gazele naturale achiziționate în conformitate cu alin. (1) constituie rezervă de stat în conformitate cu Legea nr.104/2020 cu privire la rezervele de stat și de mobilizare iar traderul sau furnizorul care le stochează este depozitar responsabil.

(3) Cantitatea de gaze naturale stocată se utilizează prin decizie a Comisiei pentru situații excepționale sau prin Hotărâre a Guvernului.”

85. La articolul 110, alineat (4), în prima frază, textul „acesta achită” se substituie cu textul „furnizorul achită”.

86. La articolul 111

Alineatul (2) se expune în următoarea redacție:

„(2) În caz de dezacord cu răspunsul întreprinderii de gaze naturale ori dacă nu a primit, în termenul stabilit în actele normative de reglementare ale ANRE, răspuns la cererea adresată întreprinderii de gaze naturale, consumatorul final, utilizatorul de sistem este în drept să se adreseze în instanța de judecată pentru soluționarea litigiului survenit.”

La alineatul (3), textul „Legea cu privire la petiționare” se substituie cu textul „Codul administrativ” iar textul „prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000” se substituie cu textul „stabilite în Codul administrativ”.

87. La articolul 112

La alineatul (1), după textul „Întreprinderile de gaze naturale” se completează cu textul „, de către întreprinderile care dețin autorizații emise în conformitate cu art. 63 și art. 64 din prezenta lege”;

După alineatul (1) se completează cu un nou alineat – alineatul (1¹) în următoarea redacție:

„(1¹) Agenția suspendă, retrage licențele întreprinderilor de gaze naturale în cazurile și modul prevăzute la art. 16 și 17 din prezenta Lege, precum și în Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”

La alineatul (2), după textul „de către întreprinderile de gaze naturale” se completează cu textul „, de către întreprinderile care dețin autorizații emise în conformitate cu art. 63 și art. 64 din prezenta lege”

După alineatul (3) se completează cu un nou alineat – alineatul (4) în următoarea redacție:

„(4) Alte persoanele fizice și juridice poartă răspundere pentru încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale în conformitate cu Codul contravențional. Persoana care s-a racordat neautorizat la rețelele de gaze naturale sau care s-a conectat ilegal la instalația de utilizare a unui consumator final de gaze naturale achită operatorului de sistem la rețelele căruia s-a racordat, sau consumatorului final la a cărui instalație s-a conectat contravaloarea gazelor naturale consumate, care se determină de către instanța de judecată în conformitate cu legislația civilă.”

88. Articolul 113 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 113. Sancțiuni financiare pentru încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale

(1) Agenția aplică, prin hotărîre, sancțiuni în mărime de 1% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

- a) refuzul repetat al titularului de licență de a prezenta informațiile și rapoartele solicitate de Agenție;*
- b) refuzul repetat al titularului de licență de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție sau obstrucționarea repetată a Agenției în efectuarea acestora;*
- c) refuzul repetat al titularului de licență de a executa hotărârile și deciziile Agenției, cu excepția hotărârilor aprobate de Agenție în conformitate cu art. 13, alin. (8) și alin. (9), art. 65, alin. (3), art. 37 alin. (7), precum și a hotărârilor Agenției aprobate în conformitate cu art. 34 și 45;*
- d) nerespectarea obligației de a se înregistra în Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale sau a obligației de a notifica Agenția despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare.*
- e) neprezentarea în termenul stabilit la articolul 85 alineat (9) a contractului de achiziție gaze naturale.*

(2) Agenția aplică, prin hotărîre, sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

- a) neexecutarea obligațiilor prescrise de Agenție, ceea ce a condus la consecințele menționate la art.16 alin.(3);*
- b) încălcarea de către titularul de licență a deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, a deciziilor Agenției;*

c) neexecutarea, în termenele stabilite, a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu art. 13, alin. (8) și alin. (9);

d) împiedicarea de către operatorul de sistem, de către furnizor a cel puțin 50 de consumatori finali de a exercita dreptul de schimbare a furnizorului;

e) neexecutarea de către operatorul sistemului de distribuție închis a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu art. 65, alin. (3);

f) neplata, plata cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de transport a compensației stabilite la articolul 99², alin. (10).

(3) Agenția aplică, prin hotărîre, sancțiuni în mărime de până la 10% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență pentru:

a) nerespectarea obligațiilor privind realizarea separării legale și/sau contabile a activităților reglementate din sectorul gazelor naturale;

b) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a obligațiilor aferente asigurării independenței sale în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală și/sau a hotărîrilor Agenției aprobate în conformitate cu art. 34;

c) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a hotărîrilor Agenției, adoptate în conformitate cu art. 37 alin.(7);

d) nerespectarea de către operatorul sistemului de distribuție a obligațiilor aferente asigurării independenței sale în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală și/sau a hotărîrilor Agenției aprobate în conformitate cu art. 45.”

89. După articolul (113) se completează cu două articole noi – articolul 113¹ și articolul 113² în următoarea redacție:

„Articolul 113¹. Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea transparența pieței angro a gazelor naturale

(1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁴ din prezenta lege, Agenția este în drept să aplice, cumulativ sau separat, următoarele sancțiuni:

a) declarația de nerespectare;

b) avertismentul sau avertismentul public;

c) impunerea de restricții sau interzicerea întreprinderii acțiunilor care contravin prevederilor capitolului XIII;

d) sancțiunea financiară stabilită la art. 113²;

e) aprobarea unei hotărâri privind suspendarea licenței deținute de participantul la piața gazelor naturale cu adresarea în decurs de 3 zile lucrătoare în instanța de judecată competentă pentru a valida suspendarea licenței, în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 235/ 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Codul de Procedură Civilă;

f) aprobarea unei hotărâri privind retragerea licenței deținute de participantul la piața gazelor naturale, cu adresarea în decurs de 3 zile lucrătoare în instanța de judecată competentă pentru a valida retragerea licenței, în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Codul de Procedură Civilă;

g) anunțarea publică a declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate asupra potențialului interesul public, Agenția este în drept să publice părți anonimizate ale hotărârii în cauză.

(2) La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁴ din prezenta lege, precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:

a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența,

b) profiturile acumulate și/sau pierderea sau alte efecte adverse ce au avut loc, inclusiv impactul asupra stabilității și încrederii pe piețele angro;

c) consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața gazelor naturale a întreprinderii de gaze naturale respective în rezultatul nerespectării sau încălcării obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁴ din prezenta lege;

d) comportamentul și existența încălcărilor anterioare.

(3) Agenția aprobă prin hotărâre procedura care urmează a fi respectată în contextul aplicării sancțiunilor și criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare

(4) Părțile terțe sunt în drept să solicite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de către participanți la piața gazelor naturale care au încălcat una sau mai multe cerințe stabilite la 97¹ – 97⁴ din prezenta lege, în condițiile stabilite în Codul civil al Republicii Moldova.

(5) Aplicarea sancțiunilor stabilite în prezentul articol nu exclude posibilitatea aplicării de sancțiuni pentru aceleași acțiuni care constituie infracțiuni în conformitate cu Codul Penal al Republicii Moldova. Agenția și organele de drept încheie memorandum de înțelegere pentru coordonarea acțiunilor, vizând aspecte generale și specifice până la inițierea urmăririi penale.

(6) Aplicarea de sancțiuni în conformitate cu prezentul articol nu exclude posibilitatea aplicării de către Consiliul Concurenței a sancțiunilor și măsurilor de remediere pentru aceleași acțiuni sau pentru acțiuni similare care constituie încălcare a legislației în domeniul concurenței. Agenția și Consiliul Concurenței încheie memorandum de înțelegere pentru coordonarea acțiunilor, vizând aspecte generale și specifice până la inițierea unei investigații.

Articolul 113². *Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale*

(1) Până la aprobarea unei hotărâri prin care se stabilește instituirea unei piețe angro a gazelor naturale funcționale, în conformitate cu prevederile alin. (5) din prezentul articol, Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁵, manifestată prin:

a) refuzul de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilit de Agenție;

b) refuzul participantului la piața gazelor naturale de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale sau obstrucționarea Agenției în efectuarea acestora.

(2) Până la aprobarea unei hotărâri prin care se stabilește instituirea unei piețe angro de gaze naturale funcționale în conformitate cu prevederile alin. (5) din prezentul articol, Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁵, manifestată prin:

- a) nepublicarea informațiilor privilegiate în termenele și modul stabilite la art. 97², alin. (1);
- b) divulgarea informațiilor privilegiate unei alte persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau a funcțiilor de serviciu;
- c) nerespectarea obligațiilor de prezentare a informațiilor solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale, a participanților la piața gazelor naturale, inclusiv la realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor.

(3) Până la aprobarea unei hotărâri prin care se stabilește instituirea unei piețe angro a gazelor naturale funcționale în conformitate cu prevederile alin. (5) din prezentul articol, Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la cap. XIII din prezenta lege, manifestată prin:

- a) folosirea informațiilor privilegiate pentru a dobândi sau ceda, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;
- b) refuzul repetat de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilit de Agenție;
- c) refuzul repetat de a prezenta informațiile solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale, a participanților la piața gazelor naturale, inclusiv la realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor;
- d) refuzul repetat al participantului la piața gazelor naturale de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale sau obstrucționarea repetată a Agenției în efectuarea acestora;
- e) tentativa de manipulare a pieței;
- f) manipularea pieței.

(4) Prin derogare de la prevederile alin. (5) și (6) din prezentul articol, în cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la art. 97¹ - 97⁵, ceea ce a condus sau a contribuit la consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața gazelor naturale a unei întreprinderi de gaze naturale existente, sancțiunile care pot fi aplicate conform alin. (1) se majorează până la 3% din cifra de afaceri anuală, sancțiunile financiare care pot fi aplicate conform alin. (2) se majorează până la 5% din cifra de afaceri anuală, iar sancțiunile financiare care pot fi aplicate conform alin. (3) se majorează până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii de gaze naturale.

(5) După aprobarea de către Agenție a unei hotărâri prin care stabilește instituirea unei piețe angro a gazelor naturale funcționale sancțiunile care pot fi aplicate conform alin. (1) se majorează până la 2% din cifra de afaceri anuală, sancțiunile care pot fi aplicate conform alin. (2), lit. a), b) și c) se majorează până la 5% din cifra de afaceri anuală, iar sancțiunile financiare care pot fi aplicate conform alin. (3) lit. a), b), c) și d) se majorează până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii de gaze naturale.

(6) În scopul identificării regimului de sancționare care se aplică în temeiul prezentului articol, Agenția stabilește dacă în Republica Moldova există o piață angro a gazelor naturale funcțională, în baza unei evaluări aprofundate a pieței angro, efectuate în conformitate cu prevederile art. 97 din prezenta lege și în baza unor indicatori cheie, inclusiv, dar fără a se limita la:

- a) numărul și cota de piață a principalelor întreprinderi de gaze naturale pe piața din Republica Moldova;*
- b) nivelul de concentrare pe piața de producere a gazelor naturale;*
- c) numărul și cota de piață a principalilor furnizori de gaze naturale;*
- d) nivelul de concentrare pe piața cu amănuntul;*
- e) disponibilitatea traderilor, a volumelor tranzacționate și a diferențelor de ofertă pe piețele organizate, dacă este cazul.*

(7) În legătură cu aprobarea hotărârii stabilite la alin. (6), Agenția este în drept să solicite opinia Secretariatului Comunității Energetice.”

90. La articolul 114

Alineatul (1) se completează la sfârșit cu textul „ , prevederile Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, în versiunea adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. D/2018/10/MC-EnC din 29 noiembrie 2018.”

La alineatul (2) cuvântul „final” se exclude;

Alineatul (10) se expune în următoarea redacție:

„(10) În termen de cel mult 6 luni de la primirea notificării din partea Agenției cu privire la preluarea de către Comunitatea Energetică a Codului rețelelor de gaze naturale al Uniunii Europene, operatorul de sistem desemnat este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției pentru aprobare Codul rețelelor de gaze naturale în conformitate cu cerințele stabilite în prezenta lege”.

Alineatul (11) se expune în următoarea redacție:

„(11) Operatorii sistemelor de distribuție, care sunt parte a unei întreprinderi de gaze naturale integrate pe verticală și care deserveșc un număr mai mare de 100 000 de consumatori finali ale căror instalații de gaze naturale sînt racordate la rețelele de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție respectivi sînt obligați, în termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să finalizeze separarea funcțională, legală și contabilă în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege. Sunt exonerati de obligația privind separarea funcțională și legală operatorii sistemelor de distribuție, care deserveșc un număr mai mic de 100 000 consumatori finali și nu fac parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală.”

La alineatul (12), cuvântul „acționarilor” se substituie cu cuvântul „asociaților”;

După alineatul (15) se completează cu un nou alineat – alineatul (15¹) în următoarea redacție:

„(15¹) Licențele pentru furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, eliberate până la intrarea în vigoare prezentei legi de modificare vor fi valabile pînă la data expirării acestora, iar titularii licențelor respective trebuie să respecte obligațiile și beneficiază de drepturile aferente desfășurării activității de vânzare a gazelor naturale comprimate pentru

vehicule la stațiile de alimentare, stabilite în prezenta Lege, în Legea nr. 174/ 2017 cu privire la energetică și alte acte normative în domeniu.”

După alineatul (21) se completează cu un nou alineat – alineatul (21¹) în următoarea redacție:

„(21¹) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, Agenția instituie Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale, stabilit la articolul 94¹” .

După alineatul (22) se completează cu trei alineate noi – alineatele (22¹) - (22⁴) în următoarea redacție:

”(22¹) Din motive de interes public major, precum asigurarea unui mecanism eficient de compensare între operatorii sistemelor de transport, pentru a evita efectele negative asupra veniturilor din prestarea serviciului de transport de către operatorii sistemelor de transport implicați, pentru a asigura recuperarea veniturilor reglementate ale fiecărui operator al sistemului de transport, pentru a încuraja utilizarea activelor care contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale, Agenția implementează principiile și metodologia de determinare a tarifelor armonizate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, stabilite la articolele 99¹ și 99², precum și reconcilierea veniturilor din cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport, stabilit la articolul 99², luând în considerare investițiile în activele utilizate de către operatorii sistemelor de transport pentru prestarea serviciului de transport, realizate în conformitate cu planurile de investiții ale acestora, dar încă neamortizate la data intrării în vigoare a prezentei legi de modificare. În acest sens, Agenția aprobă și pune în aplicare toate metodologiile și actele normative de reglementare stabilite conform prevederilor articolelor 99¹ și 99², pentru a lua în considerație și a asigura recuperarea costurilor de investiții aferente conductei de transport a gazelor naturale Iași-Ungheni-Chișinău, ale căror costuri nu sunt încă amortizate la data intrării în vigoare a prezentei legi de modificare.

(22²) La constatarea existenței premiselor pentru construcția depozitelor de stocare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova, Agenția inițiază procedura de elaborare a Regulamentului privind accesul la depozitele de stocare și gestionarea congestiilor, a Metodologiei de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de stocare a gazelor naturale, precum și a Regulamentului privind depozitele de stocare.

(22³) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei Legi, furnizorii cu obligații de stocare gaze conform Articolul 108¹ vor prezenta Agenției spre aprobare planul de realizare a stocurilor de gaze naturale. Termenul maxim pentru realizarea stocurilor este de 4 ani.

(22⁴) Sancțiunile prevăzute la art. 113 alin. (3) lit. b) din prezenta Lege se vor aplica începând cu data de 1 ianuarie 2023.

Art. II. Legea cu privire la energetică, nr. 174/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 364-370, art. 620), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

91. La articolul 5, la alineatul (1), lit. i) se exclude;

92. La articolul 11, alin. (3), lit. b) cuvintele ”furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare” se înlocuiesc cu cuvintele ”vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”;

93. la articolul 12, alineatul (1) se completează după lit. g) cu o literă nouă, lit. g¹) în următoarea redacție:

”g¹) contribuie la securitatea energetică a statului, conform competenței stabilite prin prezenta lege și legile sectoriale;”

94. La articolul 13,

- la alineatul (1), lit. a) se completează la sfârșit cu cuvintele ”, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine prezentei legi și legilor sectoriale, precum și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”;

- la alineatul (1) după lit. a) se introduce o literă nouă, litera a¹), cu următorul conținut:

”a¹) inițiază investigații în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale, precum și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”;

95. După articolul 14 se introduce un articol nou, articolul 14¹, în următoarea redacție:

” Articolul 14¹. Atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor

(4) Agenția este în drept să inițieze investigații din oficiu sau la recepționarea unei reclamații în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă cerințele stabilite în prezenta lege sau în legile sectoriale. Investigațiile se realizează în conformitate cu prezenta lege, legile sectoriale și Codul Administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018.

(5) Hotărârea cu privire la inițierea unei investigații se aprobă de Consiliul de Administrație în conformitate cu prezenta Lege și cu legile sectoriale. La aprobarea hotărârii cu privire la inițierea unei investigații, Consiliul de Administrație desemnează un angajat al Agenției, care deține funcție de șef de subdiviziune, în calitate de persoană responsabilă de realizarea investigației..

(6) În cadrul investigației, Agenția este în drept:

a) să solicite oricărei persoane să prezinte informații sau documente necesare relevante pentru investigație, inclusiv documente scrise, documente în format electronic;

b) să solicite persoanelor care pot oferi informații relevante în legătură cu investigația desfășurată, să răspundă la întrebări legate de investigație și, la necesitate, să acorde asistență în legătură cu investigația respectivă;

c) să solicite unui expert să întocmească un raport de expertiză în legătură cu o problemă ce ține de investigație;

d) în baza delegației de control emisă de către directorul general, să efectueze controale neplanificate la fața locului, la sediul persoanei supuse controlului. Controalele respective se desfășoară cu respectarea cerințelor stabilite în prezenta Lege, în legile sectoriale și în Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. În caz de conflict între prezenta lege și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, prezenta Lege și legile sectoriale prevalează;

e) să exercite alte drepturi și atribuții stabilite în prezenta Lege, în legile sectoriale și în Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care acestea nu

intră în conflict cu prezenta lege și legile sectoriale sau dacă prezenta lege sau legile sectoriale nu stabilesc altfel;

f) să colecteze alte probe admise conform Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018.

(4) La efectuarea controalelor pe piețele de energie, Agenția este în drept să solicite sprijinul Consiliului Concurenței în legătură cu probleme de competență comună sau în cazul în care aceleași circumstanțe pot declanșa încălcarea sau nerespectarea actelor normative care reglementează domeniul concurenței. În acest caz, Agenția poate conveni cu privire la organizarea de controale comune cu Consiliul Concurenței.

(5) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul prezentului articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.”;

96. La articolul 15,

- alineatul (2) se completează la început cu cuvintele ”*Sub rezerva prevederilor alineatelor (13) – (16),*” și în continuare după text;

- la alineatul (12) cuvintele ”*Legea contenciosului administrativ nr.793/2000*” se substituie cu cuvintele ”*Codul Administrativ, aprobat prin Legea nr. 116/2018*”;

- după alineatul (12) se introduc 3 alineate noi, în următoarea redacție:

” (13) Sub rezerva prevederilor alineatului (3), controlul neplanificat la fața locului se efectuează în baza delegației de control emisă de către directorul general, în care se specifică scopul, motivele și amploarea controlului, perioada de timp în care se efectuează controlul și durata acestuia, sancțiunile în caz de încălcare, precum și dreptul de a contesta delegația de control respectivă în instanța de judecată. Directorul general emite o delegație de control pentru efectuarea controlului la fața locului numai în cazul în care există motive rezonabile să suspecteze că:

a) o persoană căreia i-a fost impusă obligația de a prezenta informații nu a reușit (integral sau parțial) să execute obligația respectivă;

b) la locul specificat în delegația de control există informații sau documente relevante pentru investigație;

c) documentul sau informațiile la care se referă aceasta ar fi eliminate, modificate, ascunse sau distruse sau nu ar putea fi accesate în alt mod.

(14) La sosirea la sediul persoanei supuse controlului, reprezentanții Agenției trebuie să prezinte delegația de control, să informeze persoana supusă controlului cu privire la drepturile și obligațiile sale și, de asemenea, să acorde o perioadă de timp rezonabilă pentru ca proprietarul, chiriașul sau reprezentantul acestuia să fie prezenți. Orice persoană care obstrucționează în mod intenționat exercitarea drepturilor Agenției în baza unei delegații de control poartă răspundere în conformitate cu Codul Contravențional și/sau poate fi sancționată în conformitate cu prevederile legilor sectoriale.

(15) Persoana supusă controlului este în drept să conteste în instanța de judecată procesul-verbal de control în conformitate cu Codul Administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018. Delegația de control și decizia de prelungire a duratei controlului se contestă în instanța de

judecată odată cu procesul-verbal de control. Controlul judiciar efectuat de către instanța de judecată vizează aspecte de fapt și de drept. Inițierea acțiunii în instanță nu are efect suspensiv automat, cu excepția cazului în care instanța de judecată decide altfel.”;

97. Articolul 16,

- alineatul (6) se completează la început cu cuvintele ” *Cu excepțiile stabilite în legile sectoriale,*”;

- la alineatul (10) cuvintele ”*Legea contenciosului administrativ nr.793/2000*”, ” *Legii contenciosului administrativ nr.793/2000*” se substituie cu cuvintele ” *Codul Administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018*”, ”*Codului Administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018*”, iar cuvintele ”*se suspendă*” se înlocuiesc cu cuvintele ”*pot fi suspendate*”;

98. Articolul 18,

- după alineatul (3) se introduce alineatul (3¹), în următoarea redacție:

”(3¹) La emiterea deciziilor în conformitate cu prezentul articol Agenția se conduce de prevederile prezentei legi, ale legilor sectoriale și Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018”;

- la alineatul (5) cuvintele ”*Legea contenciosului administrativ nr.793/2000*” se înlocuiesc cu cuvintele ” *Codul Administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018*”;

99. La articolul 19, alineat (3) cuvintele ”sanctiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite” se înlocuiesc cu cuvintele ”sanctiuni în modul și în cazurile stabilite”;

100. La articolul 20,

- în denumirea și în textul articolului, cu excepția alineatului (11), cuvântul ”*financiare*”, în toate formele gramaticale, se exclude;

- alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:

”În modul și cazurile stabilite în legile sectoriale Consiliul de administrație aplică sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul energiei, prin adoptarea de hotărâri, în cadrul ședințelor organizate în conformitate cu art. 16 și cu prezentul articol. Principiile stabilite în Codul Administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018 în legătură cu emiterea actelor administrative individuale se aplică în măsura în care nu contravin prezentului articol.”;

- alineatul (7) se completează la sfârșit cu următoarea frază: ” *Întreprinderii energetice i se garantează dreptul la participare efectivă la prezenta procedură de aplicare a sancțiunii, accesul deplin la toate probele colectate de Agenție, precum și contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale.*”;

- la alineatul (9), ultima frază se modifică și se expune în următoarea redacție ”*Hotărârea Consiliului de administrație cu privire la nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul energiei și aplicarea sancțiunii se contestă în termenele și în condițiile stabilite în Codul Administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018. Controlul judiciar efectuat de către instanța de judecată vizează aspecte de fapt și de drept, inclusiv cu privire la constatarea nerespectării sau încălcării, precum și aplicarea sancțiunii*”;

- alineatul (10) se exclude;

- la alineatul (13) cuvintele *”numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor financiare conform art.95 din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și conform art.113 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale”* se înlocuiesc cu cuvintele *”numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor, inclusiv a sancțiunilor financiare conform Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale”*;

101. La articolul 27, alineat (1) cuvintele *”aprobate de Guvern”* se substituie cu cuvintele *”aprobate în condițiile stabilite în legile sectoriale”*;

102. La articolul 28,

- alineatul (1) se modifică și va avea următorul conținut:

”(1) Protecția obiectelor energetice care sunt incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat de Guvern.”;

- alineatul 2 se exclude.

Art. III. Nomenclatorul din Anexa la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător (Monitorul Oficial, 2011, nr. 170-175, art. 494), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

103. La pct. 26 cuvintele *”furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicul la stațiile de alimentare”* se înlocuiesc cu cuvintele *„desfășurarea activității de trader și vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”*.

104. La compartimentul III, *”Actele permissive care se încadrează în categoria certificatelor”*, poziția 34 *„Autorizație de electrician pentru amenajarea instalațiilor noi și reconstruite”* – se exclude.

Art. VI. Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 (Monitorul Oficial, 2018, nr. 309-320, art. 466) se completează și se modifică după cum urmează:

105. În Cartea a doua, *”Procedura administrativă”*, Titlul I, *”Dispoziții generale”*, după capitolul IV, *„Aspecte instituționale și de transparență”*, se introduce un capitol nou, capitolul V, cu următorul conținut”

”Capitolul V. Aplicarea de măsuri speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale

Articolul 68¹. *Măsuri autorizate de instanța de judecată în legătură cu investigațiile, controalele efectuate în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale*

(1) În legătură cu și în limitele obiectului investigației, a controlului inițiat în legătură cu o presupusă nerespectare sau încălcare a unei sau a unor prevederi ce țin de integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale, a pieței angro a energiei electrice, efectuate în conformitate cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și legile sectoriale care reglementează sectorul electroenergetic și sectorul gazelor naturale, autoritatea de reglementare în domeniul energiei este în drept să solicite instanței de judecată autorizarea unei din următoarele măsuri:

a) obligarea furnizorilor de servicii de comunicații electronice să prezinte autoritatea de reglementare în domeniul energiei înregistrările telefonice existente și înregistrările existente aferente altor servicii de comunicații electronice;

b) interzicerea unei persoane de a săvârși anumite acte sau obligarea unei persoane de a întreprinde anumite acțiuni și/sau

c) interzicerea sau obligarea la încetarea acțiunii de nerespectare a unei sau mai multor prevederi ce țin de integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale, a pieței angro a energiei electrice; sau

d) suspendarea operațiunilor din conturile bancare și aplicarea sechestrului asupra acestora sau interzicerea unei persoane de a dispune, sau de a întreprinde alte acțiuni în raport cu bunurile sale.

(2) La luarea deciziei privind depunerea cererii în instanța de judecată, la emiterea încheierii pentru autorizarea măsurilor stabilite la alin. (1), lit. b) – d), autoritatea de reglementare în domeniul energiei, instanța de judecată trebuie să ia în considerare următoarele circumstanțe ale cauzei și orice factor relevant aferent acestora:

a) relevanța probelor cu privire la angajarea de către persoanele respective în activități, întreprinderea de acțiuni care constituie abuz pe piața gazelor naturale;

b) comportamentul și istoricul abaterilor anterioare ale persoanei respective;

c) severitatea riscului pentru asigurare stabilității pe piața angro de gaze naturale, asociat cu persoana respectivă sau cu grupul de persoane respective;

d) probabilitatea rezonabilă ca abaterea respectivă să continue sau să se repete;

e) probe rezonabile, care indică faptul că o persoană ar fi în situația de a nu fi stare să respecte sau că nu a respectat prevederile ce țin de integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale, a pieței angro a energiei electrice și care conduc la o bănuială rezonabilă că persoana respectivă urmează să dispună de bunurile obținute în acest mod.

Articolul 68². Procedura de autorizare a aplicării măsurilor speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale

(1) Temei pentru începerea procedurii de autorizare a aplicării unor măsuri speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor servește demersul depus de autoritatea de reglementare în domeniul energiei. Demersul trebuie să fie motivat, să indice motivele pentru care se solicită autorizarea măsurii respective, inclusiv cu referire la existența circumstanțelor enumerate la art. 68¹, alin. (2).

(2) Demersul privind autorizarea aplicării unei măsuri indicate la art. 68¹, alin. (1) se examinează de instanța de judecată în ședință închisă, cu participarea reprezentantului autorității de reglementare în domeniul energiei. La ședința de judecată în cadrul căreia se examinează demersul privind autorizarea uneia din măsurile stabilite la art. 68¹, alin. (1), lit. b) – d) se invită persoana în privința căreia se solicită autorizarea aplicării măsurii, asistată de reprezentantul său legal.

(3) La data fixată, judecătorul deschide ședința de judecată, anunță care demers va fi examinat și verifică împuternicirile participanților la proces. Reprezentantul autorității de reglementare în

domeniul energiei argumentează motivele și răspunde la întrebările judecătorului și ale participanților la proces.

(4) Dacă în ședință participă persoane interesele cărora sînt vizate în demers sau avocații lor, acestora li se oferă posibilitatea de a da explicații și de a lua cunoștință de toate materialele prezentate la examinarea demersului. La ședință pot fi invitați și martorii chemați de părțile în proces, iar neprezentarea acestora nu împiedică examinarea demersului.

(5) Desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal al ședinței. După efectuarea controlului temeiniciei demersului, judecătorul, prin încheiere, autorizează aplicarea măsurii respective sau respinge demersul.

(6) Încheierea de autorizare a aplicării uneia din măsurile speciale stabilite la art. 68¹, alin. (1), lit. b – d) poate fi contestată cu recurs de către părți în instanța ierarhic superioară, în termen de 2 zile lucrătoare de la data adoptării încheierii.

Articolul 68³. *Recursul împotriva încheierii de autorizare a aplicării unor măsuri speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale*

(1) Recursul împotriva încheierii de autorizare a aplicării unor măsuri speciale în sectorul electroenergetic, în sectorul gazelor naturale se efectuează de către instanța judecătorească ierarhic superioară într-un complet format din 3 judecători.

(2) Instanța de recurs judecă recursul în decurs de 3 zile din momentul primirii lui.

(3) Cererea de recurs se examinează în ședință închisă, cu participarea reprezentantului autorității de reglementare în domeniul energiei și a persoanei în privința căreia se solicită autorizarea aplicării măsurii, asistate de reprezentantul său legal. Neprezentarea părților citate legal sau a avocatului nu împiedică examinarea recursului. La ședință pot fi invitați și martorii chemați de părțile recursului, iar neprezentarea acestora nu împiedică examinarea recursului.

(4) La deschiderea ședinței de judecată în instanța de recurs, președintele ședinței anunță ce recurs va fi examinat, concretizează dacă persoanelor prezente la ședință le sînt clare drepturile și obligațiile lor. După aceea recurentul, dacă participă la ședință, argumentează recursul, apoi sînt audiate celelalte persoane prezente în ședință. Desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal. Controlul judiciar se efectuează în limita materialelor prezentate și examinate în primă instanță. În cazuri excepționale când au apărut circumstanțe inexistente la momentul examinării demersului în primă instanță, instanța de recurs, la cererea părților, poate să examineze și alte materiale, asigurând în prealabil părților posibilitatea și timpul necesar de a lua cunoștință de acestea și de a se expune pe marginea lor.

(5) Examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța de recurs adoptă una din următoarele decizii:

a) declară recursul inadmisibil;

b) respinge recursul;

c) anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Articolul 68⁴. *Executarea deciziilor de aplicare a unor măsuri speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale*

(1) Executarea deciziilor de aplicare a unor măsuri speciale în sectorul electroenergetic și în sectorul gazelor naturale se asigură de către autoritatea de reglementare în domeniul energiei.

(2) După rămânerea definitivă și irevocabilă a încheierii de autorizare emise de instanța de judecată, autoritatea de reglementare în domeniul energiei remite părții vizate, contra semnătură, copia încheierii emise de instanța de judecată.

(3) Pentru a asigura executarea deciziei de suspendare a operațiunilor din conturile bancare și aplicarea sechestrului asupra acestora, autoritatea de reglementare în domeniul energiei remite părții vizate și băncii care deservește conturile respective, contra semnătură, copia încheierii emise de instanța de judecată .”.

Art. V.— În Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art. 195), cu modificările și completările ulterioare,

106. În Partea Specială, Capitolul X „Infrațiuni Economice”, după art. 244¹ se introduc două articole noi, 244² și 244³, cu următorul conținut:

”Articolul 244². *Manipularea pe piața gazelor naturale*

(1) Acțiunile de manipulare pe piața gazelor naturale prin cel puțin una din următoarele acțiuni, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari:

a) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro, care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice angro;

b) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro, care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de gaze naturale;

c) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro, care utilizează un instrument fictiv sau o altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

d) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, , în contextul în care persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false.

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a

exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni care au cauzat daune în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2350 la 3350 unități convenționale, cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 244³. Folosirea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața gazelor naturale

(1) Folosirea de către orice persoană a informațiilor privilegiate cu intenția de a dobândi sau ceda, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni urmate de dobîndirea sau cedarea de produse energetice angro, care au cauzat daune în proporții deosebit de mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 3350 unități convenționale, cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”.

Art. VI. În Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, Nr. 248-251 art. 699), cu modificările și completările ulterioare,

107. Partea Specială, Titlul I ”Urmărirea penală”, Capitolul IV „Pornirea urmăririi penale”, la articolul 276¹, alin. (1), în prima frază , cuvintele ”infracțiuni prevăzute la art. 223, art. 224 alin. (1), art. 227 alin. (1), art. 228 lit. a) și b), art. 241, 242, 244, 244¹, 246, 246¹, 250, 257, 258, 262, 263,” se înlocuiesc cu cuvintele ”infracțiuni prevăzute la art. 223, art. 224 alin. (1), art. 227 alin. (1), art. 228 lit. a) și b), art. 241, 242, 244, 244¹, 244², 244³, 246, 246¹, 250, 257, 258, 262, 263,”.

Art. VII. – În Codul fiscal al Republicii Moldova, nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 62, art. 522), cu modificările și completările ulterioare,

108. În Titlul II „Impozitul pe venit”, Capitolul III „Deducerile aferente activității de întreprinzător”, articolul 24 se completează, după alineatul (14) cu un alineat nou, alineatul (14¹), cu următorul conținut:

”(14¹) Se permite deducerea cheltuielilor aferente achitării compensației de către un operator al sistemului de transport către alt operator al sistemului de transport în cadrul mecanismului de compensare stabilit la art. 992 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.”.

Art. VIII. Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, (Monitorul Oficial, 2010, nr. 155-158, art. 549), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

109. La articolul 2, noțiunea de “*aviz de racordare la rețele*” se exclude.

110. Articolul 12,

- alineatul (1) se completează la sfârșit cu litera j), în următoarea redacție:

”j) acordul scris al operatorului de sistem din sectorul gazelor naturale care exploatează rețelele în a căror zonă de protecție se preconizează executarea lucrărilor de construcții, cu excepțiile stabilite în legile speciale”.

- după alineatul (3) se introduce alineatul (3¹), în următoarea redacție:

”(3¹) La prezentarea acordului, operatorul de sistem din sectorul gazelor naturale stabilește condițiile care trebuie respectate de beneficiar la planificarea și executarea lucrărilor de construcție.”.

111. La articolul 4,

- la alineatul (2) după cuvintele „*ÎMP “Chișinău proiect” (pentru municipiul Chișinău)*” se introduc cuvintele „*precum și de către operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale;*”.

112. Articolul 13 se completează cu alineatul (3), cu următorul conținut:

„(3) În cazul în care lucrările de construcție se planifică a fi executate în zona de protecție a rețelelor de gaze naturale, autorizația de construire se va elabora și elibera numai după obținerea acordului scris al operatorului de sistem din sectorul gazelor naturale.”.

113. La articolul 10, alineat (1) cuvintele “*de către furnizori (deținători de utilități)* în cel mult 20 de zile lucrătoare de la data solicitării” se substituie cu cuvintele “*în conformitate cu prevederile legilor speciale în domeniu*”.

Art. XIV. - Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr. 25, art. 259) cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

114. La articolul 13, după alineatul (1), se inserează alineatele (11) și (12) în următoarea redacție:

”(11) La elaborarea proiectului, proiectantul urmează să respecte cerințele față de zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, inclusiv cerințele stabilite în acordul scris al operatorului de sistem din sectorul gazelor naturale, care exploatează rețelele în a căror zonă de protecție se preconizează executarea lucrărilor de construcții.

(12) Proiectul elaborat se prezintă spre avizare operatorului de sistem din sectorul gazelor naturale, care exploatează rețelele în a căror zonă de protecție se preconizează executarea lucrărilor de construcții.”.